

Министерство на Външните работи на Райха

Документи за последната
фаза на германо-полската
криза

БЕРЛИН 1939
ДЪРЖАВНА ПЕЧАТНИЦА
(ПРЕВОД)

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.
I. Последната фаза на германо-полската криза	5
II. Приложения	
1. - Първа нота на Дипломатическия представител на полската република в Свободния град Данциг до Председателя на Сената на Свободния град Данциг, от 4 август 1939 г.	10
2. - Втора нота на дипломатическия представител на полската република до Председателя на Сената на Свободния град Данциг, от 4 август 1939 г.	11
3. - Нота-отговор на Председателя на Сената на Свободния град Данциг до Дипломатическия представител на полската република, от 7 август 1939 г.	12
4. - Съобщение на държавния Секретар на Министерството на външните работи на Райха до полския Управляващ легацията в Берлин, от 9 август 1939 г.	13
5. - Съобщение на държавния Подсекретар на полското министерство на външните работи до Управляващия германската легация във Варшава, от 10 август 1939 г.	13
6. - Писмо на британския Министър-председател до Фюрера, от 22 август 1939 г.	14
7. - Писмо-отговор на Фюрера до британския Министър-председател, от 23 август 1939 г.	16
8. - Декларация на Фюрера пред британския посланик, от 25 август 1939 г., 13 ч. 30 м., по обяд	19
9. - Писмо на френския Министър-председател до Фюрера, от 26 август 1939 г.	21
10. - Писмо-отговор на Фюрера до френския Министър-председател, от 27 август 1939 г.	23

11. - Връченият на Фюрера на 28 август 1939 г. вечерта, 22 ч. 30 м., меморандум на британското правителство от британския посланик.	26
12. - Отговорът на Фюрера до британското правителство, връчен на британския посланик на 29 август 1939г., 18 ч. 45 м., следобед	29
13. - Телефонограма на германския Управляващ легацията във Варшава до външното министерство на Райха, от 30 август 1939 г., 17 ч. 30 м. следобед	32
14. - Връченият на германския Министър на външните работи от британския посланик на 30 август 1939 г., 24 ч. през нощта, меморандум на британското правителство	32
15. - Официално германско предложение от 31 август 1939 г., 21 ч. вечерта, съдържащо предложението за уреждане проблема за Данциг и Коридор, както и на германо-полския малцинствен въпрос	34
16. - Съобщението на полския радиопредавател във Варшава на 31 август 1939 г., 23 часа вечерта	39
17. - Речта на Фюрера пред германския Райхстаг от 1 септември 1939 г.	40
18. Нотата, предадена на германския Министър на външните работи от британския Посланик на 1 септември 1939 г., 21:30 часа вечерта	47
19. Нотата, връчена на германския Министър на външните работи от френския посланик на 1 септември 1939 г., 22 ч. вечерта	49
20. Нотата, предадена в министерството на Външните работи на 2 септември 1939 г., преди обяд от италианския Посланик	50
21. - Съобщение на агенцията „Хавас“ от 2 септември 1939 г.	50

22. - Извадка от декларацията на британския държавен Секретар на министерството на външните работи, направена в Камарата на лордовете на 2 септември 1939 г. следобед	50
23. Нотата, предадена от британския Посланик в Министерството на външните работи на 3 септември 1939 г., 9 часа сутринта	51
24. - Нота на британския държавен Секретар на външните работи, до германския Управляващ легацията в Лондон, от 3 септември 1939 г., 11 ч. 15 м., преди обяд	52
25. - Меморандум на германското правителство, връчен на британския посланик от германския Министър на външните работи на 3 септември 1939 г., 11.30 часа преди обяд	53
26. - Връчената на германския Министър на външните работи на 3 септември 1939 г, 12 ч. 20 м. по обяд, нота от френския посланик	55

Последната фаза на германо-полската криза

В настоящата книга се печатат документите, които бяха разменени в последното време, преди започването на германската отбранителна акция срещу Полша и преди намесата на западните сили. Дават се и документи, които имат връзка с тези събития. Документите, кратко резюмирани, дават следната картина, която предаваме преди самите документи:

1. В началото на август германското правителство е било уведомено за размяната на писма между полския представител в Данциг и Сената на Свободния град, според които, полското правителство е поискало оттеглянето на една фактически несъществуваща наредба на Сената по отношение дейността на полските митнически инспектори и това с кратък ултимативен срок и под заплахата на санкции. Това даде основание на германското правителство, да съобщи на 9 август на полското правителство, че повторението на подобни ултимативни искания ще изостри германо-Полските отношения, за които последствия ще бъде отговорно само полското правителство. Същевременно, полското правителство е било предупредено, че продължаването на взетите от полското правителство стопански мерки срещу Данциг, ще принуди Свободния град да потърси други възможности за задоволяване своя внос и износ. На това съобщение на германското правителство, от страна на полското правителство е било отговорено с връчването във Варшава и на германския Посланик един мемоар на 10 август 1939 г., в който се изтъква, че всяко вмешателство на германското правителство в работите на Данциг, което би увредило полските права и интереси, ще бъде смятано като нападателен акт (Приложение 5).

2. На 22 август 1939 г., английският Министър-председател г-н Невил Чембърлейн, под впечатлението на съобщението за предстоящото сключване на един пакт за ненападение между Германия и СССР, отправи едно лично писмо до Фюрера, в което, от една страна, се изтъква твърдото решение на британското правителство да изпълни поетите съюзнически задължения към Полша, а от друга страна, се подхвърля като възможно, най-напред да се създаде една атмосфера на доверие и след това, германо-полският конфликт да се разреши по пътя на преговори чрез един международно-гарантиран пакт. В своя отговор от 23 август, Фюрерът изложи истинските причини на германо-полската криза. Той особено наблегна на своето великодушно предложение от март т. г. и изтъкна ясно, че разпространените по това време от Англия фалшиви съобщения за мобилизирането на Германия срещу Полша, също, неверните твърдения относно германски нападателни намерения срещу Унгария и Румъния и най-

после, гаранциите, които Англия и Франция осигуряваха на Полша, окуражиха последната, не само да отхвърли германското предложение, но и да предприеме една терористична акция спрямо германското население в Полша и да задушаваше стопански Данциг. Същевременно Фюрерът обяви, че Германия няма и не ще позволи никога да бъде заплашвана, особено при защитата на нейните жизнени права (Приложение 7).

3. Въпреки че в поменатото писмо на английския Министър-председател от 22 август, както и в държаните през следващите дни речи от британски държавници, липсваше, каквото и да било разбиране на германските схващания, Фюрерът се реши да направи още един опит, за да постигне едно разбирателство с Англия. Той прие на 25 август британския посланик в Берлин, комуто изложи още веднъж ясно и при най-голяма искреност своето схващане на положението и му съобщи основните линии за едно цялостно и изградено на широка основа, разбирателство между Германия и Англия, което той ще предложи на британското правителство след ликвидирането на проблема за Данциг и Коридора (Приложение 8).

4. Докато английското правителство се съвещаваше върху предстоящото съобщение на Фюрера, стана една размяна на писма между френския Министър-председател г-н Даладие и Хитлер. Фюрерът, в своя отговор до г-н Даладие, подробно обоснова отново германското схващане, относно германо-полския въпрос и повтори още веднъж своето твърдо решение, че признава днешната германо-френска граница за окончателна (Приложения 9 и 10).

5. На 28 август вечерта, в отговор на постъпката на Хитлер от 25 август, английското правителство предаде един отговор, в който изказва готовността си за едно ново изграждане на германо-английските отношения. По-нататък английското правителство съобщава, че то е получило от полското правителство положителното уверение, че е съгласно да влезе в преки преговори с германското правителство по германо-полските спорни въпроси. При това, в този отговор повторно се подчертава, че, според английското схващане, една германо-полска спогодба ще трябва да бъде международно гарантирана (Приложение 11). Въпреки силните подозрения, които се пораждаха от цялото дотогавашно полско държание и въпреки основателното съмнение, относно искрената готовност на полското правителство за непосредствено разбирателство, Фюрерът, в своя отговор до британския Посланик, от 29 август следобед, прие английското предложение и заяви, че правителството на Райха очаква пристигането на един полски представител на 30 август, снабден с всички пълномощия. Същевременно Фюрерът заяви, че правителството на Райха веднага ще изготви едни приемливи за Полша предложения, които, ако е

възможно, ще бъдат връчени на британското правителство още преди пристигането на полския пратеник (Приложение 12).

6. На 30 август, от страна на Полша не пристигна в Берлин никакъв упълномощен пратеник, както и от страна на британското правителство не се получи никакво съобщение по германското предложение. Напротив, в същия ден, правителството на Райха получи съобщение за обявяването на обща мобилизация в Полша (Приложение 13). Едва след полунощ британският посланик в Берлин предаде един нов меморандум, който не представляваше никакъв съществен напредък в третирането на германо-полските въпроси, а се ограничаваше само в съобщението, че отговорът на Фюрера от 29 август щял да бъде предаден на полското правителство и че британското правителство изтъква, че не е било възможно едно установяване на контакт между Германия и Полша още през 30 август (Приложение 14).

7. Въпреки непристигането на полския пратеник, германското правителство съобщи на британския посланик в Берлин, в отговор на последния английски меморандум, предложенията, които правителството на Райха е приготвило за преговорите с Полша. Вън от това, правителството на Райха даде подробни разяснения на британския посланик в Берлин по тези предложения. То очакваше, че след този разговор ще пристигне един полски представител. Вместо това, на 31 август, следобед, полският Посланик в Берлин направи пред германския Министър на Външните работи едно устно изявление, със следното съдържание: полското правителство е получило през последната нощ от британското правителство едно съобщение, относно възможността за една пряка размина на мнения между правителството на Райха и полското правителство и обмисля благосклонно германската препоръка.

На изричния въпрос на германския Външен министър, дали той е упълномощен да разговаря върху германските предложения, полският посланик е заявил, че той не е упълномощен, а има само задачата да предаде устно направеното изявление. На по-нататъшния въпрос на германския Външен министър, дали полският посланик може по същество да разисква, посланикът отговори отрицателно.

8. С това правителството на Райха трябваше да констатира, че то напразно е чакало два дни пристигането на полски упълномощен пратеник. На 31 август, вечерта, германското правителство публикува своите предложения, с едно кратко изложение на тяхната предистория (Приложение 15). Тези предложения бяха окачествени от полските радио-станции като неприемливи (Приложение 16).

9. След като с това бяха изчерпани всички възможности за едно мирно уреждане на германо-полската криза, Фюрерът се видя принуден, на отдавна упражнените насилия от Полша срещу Данциг, спрямо германското население в Полша и най-накрая, срещу самата Германия, чрез многобройните гранични предизвикателства, на насилията да отговори със сила (Приложение 17).

10. На 1 септември вечерта, посланиците на Англия и Франция в Берлин предадоха на Външния министър на Райха две еднакви по съдържанието си ноти, с които от Германия се искаше оттеглянето на германските войски от полска територия, като същевременно се заявяваше, че техните правителства, в случай че тези искания бъдат отхвърлени, веднага ще изпълнят своите договорни задължения към Полша. На двамата посланици, германският Министър на външните работи отговори, че изказаните в нотите възгледи за германско нападение срещу Полша, Германия трябва да отхвърли (Приложение 19).

11. За да спре заплашващото с тези ноти приближаване на опасността от война, Дуче направи едно предложение, което предвиждаше прекратяване на военните действия и непосредствено след това, свикването на една конференция за уреждането на германо-полския конфликт (Приложение 20). На това предложение *германското и френското правителства отговориха положително, докато британското правителство го отхвърли* (Приложение 21 и 22). Това проличава и от речите на британския Министър-председател и британския държавен Секретар на Външните работи, произнесени на 2 септември следобед в английския Парламент. Това становище на Англия беше съобщено на германския Външен министър от италианския посланик в Берлин на 2 септември вечерта. *С това и според схващанията на италианското правителство, инициативата на Дуче беше пропаднала, благодарение на Англия.*

12. На 3 септември, 9 часа преди пладне, в германското външно министерство се яви британският посланик в Берлин и предаде една нота, с която британското правителство повтаря искането си, като ще очаква отговор в срок от два часа, германските войски да се отдръпнат. В случай на отхвърляне на това предложение, след изтичането на този срок, Англия ще се счита като намираща се във война с Германия (Приложение 23). На 3 септември, 1 ч. и 15 м., британският Секретар на външните работи отпрати на управляващия германската легация в Лондон нота, че от същия ден, един часа следобед, двете страни се намират във война (Приложение 24).

На същия ден, в 11 ч. и 30 м. преди обед, външният министър на Райха връчи на британския посланик в Берлин един меморандум на германското правителство, в който се отхвърлят ултимативните искания на британското

правителство и се излага, че отговорността за избухването на войната ще носи само британското правителство (Приложение 25)

На 3 септември по обяд, френският посланик в Берлин посети германския Външен министър и го запитва, дали германското правителство е в състояние да отговори задоволително на поставените въпроси в нотата на френското правителство от 1 септември. Германският Външен министър отговори на френския посланик, че след предаването на английската и френската ноти от 1 септември, италианският Шеф на правителството е направил едно ново *посредническо предложение* и то, със забележката, че *френското правителство е одобрило същото* и изтъкна, че правителството на Райха е отговорило на Дуче още предишния ден, че то също е съгласно да приеме предложението, на което, обаче, по-късно, през същия ден, Дуче съобщил, че *неговото предложение е пропаднало, поради неразположението на британското правителство да го приеме*. Британското правителство преди няколко часа, продължи германският Външен министър, е поставило на германското правителство едно двучасово ултимативно искане, което от немска страна е било отхвърлено чрез един меморандум, който сега Министъра съобщава на френския посланик.

Ако поведението на Франция спрямо Германия е диктувано от същите подбуди, както държането на британското правителство, то, германското правителство може само да съжалява. Германия, приключи германският Външен министър, винаги е търсила едно разбирателство с Франция, но ако въпреки това, въз основа на своите задължения към Полша, Франция би заела едно неприятелско държание спрямо Германия, *то, германският народ ще трябва да сметне това, като една, с нищо неоправдана, нападателна война от страна на Франция срещу Райха*.

Френският посланик отговори, че той разбира изявленията на германския Външен министър в смисъл, какво, правителството на Райха не е в състояние да даде на френската нота от 1 септември един задоволителен отговор. При тези обстоятелства, той ще има неприятния дълг, да съобщи на германското правителство, че от 3 септември, 5 часа следобед, Франция е принудена да изпълни поетите задължения към Полша. Същевременно, френският посланик предаде едно съответно писмено съобщение (Приложение 26). *Германският Външен министър, в заключение заяви, че френското правителство ще носи пълната отговорност за страданията, които ще сполетят народите, ако Франция нападне Германия*.

II

Приложения

1. Първа нота на Дипломатическия представител на полската република в Свободния град Данциг, до Председателя на Сената на Свободния град Данциг, от 4 август 1939 г.

(Превод)

Данциг, 4 август 1939 год.

До г-н Председателя на
Сената на Свободния град Данциг,
Артур Грайзер, Данциг.

Аз узнах, че местните митнически власти в Данциг, намиращи се на границата между Свободния град Данциг и източна Пруссия, са се обърнали към полските митнически инспектори с една безподобна по своя характер декларация, че данцигските изпълнителни власти възнамеряват, от 6 август, 7 часа, да се противопоставят на една част от полските инспектори, при изпълнението на техните контролни функции, които функции са резултат от правата на полското правителство по отношение на митническата граница. Аз съм убеден, че тези действия на местните органи почиват, или на едно недоразумение, или на едно неправилно тълкувание инструкциите на Сената на Свободния град Данциг. Аз не се съмнявам, че Вие, Господин Председателю на Сената, не ще се съмнявате, че полското правителство няма да търпи под никакъв предлог едно подобно нарушение основните права на Полша.

Аз очаквам Вашия уверителен отговор, че Вие ще наредите, щото действията на Вашите подведомствени да бъдат спрени най-късно до 5 август 18 часа.

В случай че споменатите действия се проведат на някои гранични места, аз съм принуден, г-н Председателю на Сената, да Ви предупредя, че всички полски инспектори са получили заповед, от 6 август т. г., както и през следващите дни, да изпълняват своята служба във всички гранични пунктове в униформа и въоръжени, което се смята необходимо за контролата. Всички опити да се отегчава тяхната служба; всички нападения или вмешателства на полицейските власти, полското правителство ще смята като един акт на насилие срещу държавните служители на полската държава, при изпълнението на тяхната

служба. В случай че гореспоменатите нарушения бъдат извършени, то полското правителство незабавно ще упражни срещу Свободния град репресалии, за които отговорността ще падне изключително върху Сената на Свободния град.

Аз се надявам, до упоменатото време, да получа едно задоволително пояснение.

(под.) ХОДЯЦКИ

Дипломатически представител на
полската република

2. Втора нота на Дипломатическия представител на полската република, до Председателя на Сената на Свободния град Данциг, от 4 август 1939 г.

(Превод)

Господин Председателю на Сената,

Полското правителство изразява своето учудване, че Сенатът, при отговора на един толкова обикновен случай, е срещнал технически трудности. В интереса на отстранението на заплашващите последствия, временно аз ще смятам, че срещу нашите митнически инспектори няма да последват никакви насилия и че те ще могат да изпълняват нормално своите функции. При това, аз потвърждавам, че съдържащите се в моята нота от 4 август, 23 ч. 40 м., предупреждения, остават в сила.

Приемете.....

(под.) ХОДЯЦКИ

До Негово Превъзходителство
г-н Артур Грайзер,
Председател на Сената на Свободния град Данциг

3. Нота отговор на Председателя на Сената на Свободния град Данциг до Дипломатическия представител на полската република, от 7 август 1939 г.

Данциг, 7 август 1939 г.

До Негово Превъзходителство Дипломатическия представител на полската
република г-н Ходацки, Пълномощен министър - Данциг

Господин Министър,

На Вашите две писма, с дата от 4 т. м., от които, второто ми бе връчено на 5 август, аз трябва да дам израз на моето учудване, че Вие вземате повод от един напълно непроверен слух, за да изпратите до данцигското правителство един краткосрочен ултиматум от страна на полското правителство и с това, в тези несигурни политически времена, да предизвикате безоснователни опасности, чиито последствия могат да предизвикат едно неизмеримо зло. Ненадейното нареждане на полското правителство, щото всички полски митнически инспектори, при изпълнението на своята служба, да бъдат в униформа и въоръжени, е в противоречие с договорното споразумение и може да се схване като една преднамерена провокация, за да се предизвикат инциденти и насилия от опасно естество.

Според моите, между това, констатации, които аз веднага Ви съобщих по телефона в събота, преди обед, на 5 т. м., от никое място, особено служебно, от митницата на Свободния град Данциг, не е давано нареждане, в смисъл, щото данцигските изпълнителни органи, от 6 август, 7 часа сутринта, да възпрепятстват една част от полските инспектори при изпълнението на техните контролни функции. Освен това аз Ви напомням моето писмо от 3 юни т. г., в което точно изложих правните съотношения между данцигската митническа служба и полските митнически инспектори на границата.

Данцигското правителство протестира с решителност срещу заплашващите репресалии на полското правителство, които то схваща като недопустимо заплашване, чиито последствия ще паднат единствено върху полското правителство.

Приемете.....

(под.) ГРАЙЗЕР

4. Съобщение на германския държавен Секретар на Министерството на външните работи, до полския Управляващ легацията в Берлин, от 9 август 1939 г.

Правителството на Райха с голямо учудване научи за нотата на полското правителство, отправена до Сената на Свободния град Данциг, в която, въз основа на неверни съобщения, в една ултимативна форма, се изисква отменяването на едно несъществуващо нареждане на Сената, относно възпрепятстването на полските митнически инспектори, при изпълнението на техните служебни обязанности, което, в действителност, съвсем не е издавано от Сената на Свободния град. В случай на отказ, заплашва се с репресалии против Свободния град Данциг.

Правителството на Райха се вижда принудено да обърне вниманието на полското правителство, че едно повторение на подобни ултимативни искания към Свободния град Данциг и заплашване с репресалии, ще доведе до едно изостряне на германо-полските отношения, за чиито последствия, отговорността ще падне изключително върху полското правителство, за което, правителството на Райха още от сега отхвърля всякаква отговорност.

Освен това, правителството на Райха обръща вниманието на полското правителство върху факта, че взетите от полското правителство мерки за възпрепятстване вноса на известни стоки от Свободния град Данциг за Полша, са от естество да причинят на данцигското население тежки стопански загуби.

Ако полското правителство продължи да си служи с подобни мерки, то, според схващането на правителството на Райха и въз основа на положението на нещата, на Свободния град Данциг не остава друг избор, освен да се погрижи за други възможности за внос и износ.

5. Съобщение на държавния Подсекретар на полското външно министерство, до Управляващия германската легация във Варшава, от 10 август 1939 г.

(Превод)

Правителството на полската република с голяма и изненада узна за декларацията, която държавният Секретар на германското министерство на външните работи е направил пред управляващия полската легация в Берлин, на 9 август 1939 г., относно съществуващите отношения между Полша и Свободния

град Данциг. Полското правителство фактически не може да намери никакво юридическо основание, което би могло да оправдае едно вмешателство на Германия в току-що споменатите отношения.

Ако между полското правителство и правителството на Райха стана една размяна на мнения относно данцигския проблем, то това се дължеше единствено на добрата воля на полското правителство, като това, в никакъв случай, не е било продиктувано от някакво задължение.

В отговор на поменатата по-горе декларация на правителството на Райха, полското правителство се вижда принудено, да обърне вниманието на германското правителство, че както до сега, така също и в бъдеще, полското правителство ще действа срещу всеки опит на властите от Свободния град, да се накърнят правата и интересите, които Полша притежава в Данциг. По силата на своите договори и то с средства и мерки, които то самото ще счита за подходящи и че, то, полското правителство, ще смята евентуалната намеса на правителството на Райха за накърняването на тези права и интереси, като нападателно действие.

6. Писмо на британския Министър-председател до Фюрера, от 22 август 1939 г.

(Превод)

Лондон, 22 август 1939 г.

Ваше Превъзходителство,

На Ваше Превъзходителство вече сигурно са известни онези мерки, които са взети от правителството на Негово Величество и които тази вечер ще бъдат съобщени чрез пресата и радиото.

Тези мерки, според мнението на правителството на Негово Величество са станали необходими поради:

раздвижването на войски, за което се съобщава от Гирмания, както и поради факта, че вероятното сключване на един германо-съветски пакт в известни берлински кръгове се схваща като белег за това, че интервенцията на Великобритания в полза на Полша, не ще бъде вече възможна, но на което трябва да се разчита. В този случай, по-голяма грешка от тази не би могло да се направи. В каквато и форма да е германо-съветския пакт, то той не ще промени задълженията на Великобритания спрямо Полша, както правителството на

Негово Величество изложи това неколkokратно, ясно и публично и което то е решено да изпълни.

Твърди се, че ако правителството на Негово Величество в 1914 г. бе изяснило становището си, то, голямата катастрофа би могла да се избегне. Независимо от това, дали на това твърдение ще се отдаде значение или не, правителството на Негово Величество е решено да се погрижи, щото от този случай да не произлезе едно подобно трагично недоразумение.

В случай на нужда, правителството на Негово Величество е решено и готово, веднага да употреби всички сили, стоящи на негово разположение и не е възможно да се предвиди края на веднъж започналите враждебни действия. Би било една опасна измама да се вярва, че, веднъж започнала войната, скоро ще може да се свърши, даже, ако на някой от различните фронтове бъде постигнат един успех.

След като по този начин нашето становище е напълно изяснено, бих искал, Ваше Превъзходителство, повторно да изразя моето убеждение, че една война между нашите два народа би представлявала най-голямата катастрофа, която би могла да настъпи. Аз съм убеден, че както нашия народ, така и Вашия, не желае една война и аз не мога да схвана, че висящите въпроси между Германия и Полша съдържат нещо, което не би могло да се разреши без сила, ако отново се възстанови едно положение на доверие, което би улеснило воденето на преговори в една по-добра от днес съществуващата атмосфера.

Ние винаги сме били и постоянно ще бъдем готови, да допринасяме за създаването на условия, при които биха могли да се водят подобни преговори и при които би било възможно същевременно да се изяснят онези големи проблеми, които докосват бъдещите международни отношения, включително и случаите, интересувачи нас и Ваше Превъзходителство.

При днес съществуващото напрежение, трудностите, които стоят на пътя за едно мирно преговаряне, се увеличават и колкото това напрежение се задържи за по-дълго, толкова по-тежко ще бъде да се наложи разума.

Тези трудности биха могли да бъдат смекчени, даже и отстранени, ако, в един първоначален срок от време, от двете страни, както и въобще от всички страни, се установи една почивка, в която да бъде преустановена полемиката на печата, както и всяко раздразнение.

Ако една подобна почивка би могла да се проведе, тогава има основание за надежда, че след изтичането на този срок от време, в който би могло да се

направят постъпки за разглеждането на предявените от двете страни оплаквания, относно третирането на малцинствата, биха се създали едни подходящи условия за започването на непосредствени преговори между Германия и Полша върху съществуващите между тях въпроси (при сътрудничеството на един неутрален посредник, ако двете страни намират това за подходящо).

Но аз се чувствам задължен да Ви заявя, че съществува една много малка надежда, щото едни подобни преговори да завършат успешно, ако още от самото начало не бъде установено, че предстоящото сключване на един пакт, ще трябва да бъде гарантиран от други сили. Правителството на Негово Величество ще бъде готово, ако би се изказало подобно желание, да допринесе за успешното даване на подобни гаранции, според неговите възможности.

В този момент аз признавам, че не виждам никакъв друг път за отстранението на една катастрофа, която ще доведе Европа до война.

С оглед на тежките последици за човечеството, които биха могли да произлязат от действията на неговите ръководители, надявам се, че Ваше Превъзходителство ще прецени с най-дълбоко обмисляне предложеното Ви от мен становище.

(под.) НЕВИЛ ЧЕМБЪРЛЕЙН

7. Писмо - отговор на Фюрера до британския Министър-председател, от 23 август 1939 г.

23 август, 1939 г.

Ваше Превъзходителство,

Британският кралски посланик току що ми предаде едно писмо, в което, Ваше Превъзходителство, в името на британското правителство, ми обръща вниманието, относно една редица от точки, които, според Вашето схващане, са били от най-голяма важност.

На това Ваше писмо аз си позволявам да отговоря, както следва:

1. - Германия никога не е търсила конфликт с Англия и никога не се е месила в английските интереси. Напротив, години наред, тя се е мъчила - за съжаление

напразно, да спечели английското приятелство. По силата на това обстоятелство, тя доброволно направи едно ограничение на своите собствени интереси върху една голяма част от Европа, които иначе, от национал-политическа гледна точка, бяха много тежко поносими.

2. - Германският Райх, обаче, притежава, - както всяка друга страна, известни интереси, от които е невъзможно да се откаже. Те не лежат извън рамките, които са установени от необходимостта, завещана ни от германската история и обоснована от икономическите предпоставки за съществуване. Няколко от тези въпроси притежаваха и притежават същевременно едно национал-политическо и психологически задължаващо значение за всяко германско правителство.

Към тях спадат германския град Данциг и свързания с това проблем за Коридора. Редица държавници, историци и литератори, също и в Англия, поне до преди няколко години, съзнаваха това. Към това аз искам да добавя, че всички тези области, които се намират, както споменах преди, в сферата на германските интереси и особено на присъединилите се от 18 месеца към Райха страни, са добили своето културно превъзможване, не чрез англичаните, а изключително чрез германците, като отчасти, това е станало още от онова време, което е отдалечено на повече от хиляда години.

3. - Германия беше готова да разреши въпроса за Данциг и Коридора чрез едно наистина, единствено щедро предложение - по пътя на преговорите. Произлизащите от Англия твърдения, относно една германска мобилизация срещу Полша; твърдението за агресивни намерения спрямо Румъния, Унгария и т. н., както и по-късно дадените, така наречени гаранции, премахнаха склонността на Полша за преговори на една база, приемлива също и за Германия.

4. - Дадената от Англия на Полша обща гаранция, да и' помогне на всяка цена, свършено безразлично поради какви причини би избухнал един конфликт, биха могли да се схванат от Полша само като окуражаване и прикрита зад една подобна карт-бланш да разпространи една вълна от ужасен терор срещу германското население, живущо в Полша и броящо към един и половина милиона души.

Своеволията, които от тогава се извършват там, за засегнатите са страшни, а за принудената да вижда всичко това Германия, като велика сила - непоносими. Срещу Свободния град Данциг Полша извърши редица правни нарушения, изпрати искания с ултимативен характер и започна със стопански репресалии.

5. - Правителството на германския Райх неотдавна съобщи на полското правителство, че то не е склонно да приема мълчаливо това развитие, че то не ще търпи да се отправят нови ултимативни ноти до Данциг, че не ще допусне да се продължат преследванията на германския елемент и че то, също, не ще допусне Свободния град Данциг да бъде унищожен със стопански репресалии, което значи, чрез един вид митническа блокада, да се унищожат жизнените основи на данцигското население и че то също така не ще допусне, да се създадат по-нататък други предизвикателни действия срещу Райха. Независимо от това, въпросите за Коридора и Данциг трябва и ще намерят своето разрешение.

6. - Вие ми съобщавате, Ваше Превъзходителство, че в името на британското правителство, Вие ще бъдете принудени във всеки един такъв случай на действие от страна на Германия, да бъдете в подкрепа на Полша. Аз си вземам бележка от тази Ваша декларация и Ви уверявам, че това няма да донесе никаква промяна в Райха в смисъл на точка 5. Вашето уверение, че Вие, в такъв случай, вярвате в една дълга война, споделям също и аз. Германия, ако бъде нападната от Англия, е приготвена и решена за това. Аз често съм заявявал пред германския народ и пред света, че не може да има никакво съмнение във волята на новия германски Райх и че той предпочита да поеме всеки момент върху себе си всяко изпитание и всяко нещастие, отколкото да изостави своите национални интереси или даже своята чест.

7. - Германското правителство на Райха научи, че британското правителство възнамерява да вземе мерки за мобилизация, според характера, на които е ясно, че с насочени срещу Германия, което се разбира, г-н Министър-председателю и от Вашите декларации в писмото Ви до мен. Същото се отнася и до Франция. След като Германия никога не е имала намерение, било срещу Англия или срещу Франция, да взема военни мерки, с изключение на тези от отбранителен характер и както вече подчертах, никога не е възнамерявала, както и за в бъдеще не възнамерява да нападне Англия или Франция. Във Вашето предизвестие, което Вие, г-н Министър-председателю, ни потвърждавате във Вашето писмо, може да се касае до един проектиран акт на заплашване за Райха. Поради това, аз Ви съобщавам, Ваше Превъзходителство, че, в случай на вземането на подобни военни мерки, веднага ще бъде наредено мобилизирането на германската войска.

8. - Въпросът за третирането на европейските проблеми по мирен начин, не може да бъде решен само от Германия, а на първо място от тези, които, след престъплението на Версайския диктат се противопоставиха настойчиво и последователно на всякаква мирна ревизия. Едва след промяната в схващанията на отговорните за това сили ще може да настъпи една промяна в положителен смисъл в отношенията между Германия и Англия. През целия си живот аз се борих за едно германо-английско приятелство, но от държанието на британската

дипломация, поне до сега, се убедих в безцелността на един такъв опит. Ако това за в бъдеще се промени, никой не би могъл да бъде по-щастлив от мен.

(под.) АДОЛФ ХИТЛЕР

8. Декларация на Фюрера пред британския Посланик, от 25 август 1939 г., 13 часа 30 мин, по обяд

Започвайки, Фюрерът заяви, че британският Посланик в Берлин, в края на последния разговор, е изразил надеждата, че между Германия и Англия е още възможно едно разбирателство. Той, Фюрерът, още неведнъж обмисли всички тези неща и днес желае да предприеме една нова стъпка към Англия, която ще бъде еднакво важна, както тази направена към Русия и която доведе до недавнашното споразумение с нея.

Също така вчерашното заседание на долната Камара, респективно речите на Чембърлейн и лорд Халифакс, заставиха Фюрера да говори още веднъж с британския Посланик. Твърдението, че Германия иска да завладее света е смешно. Британската империя обхваща 40 милиона кв. км., Русия - 19 милиона кв. км., Америка – 9,5 милиона кв. км., докато Германия по-малко от 600 000 кв. км., значи, е ясно, кой иска да завладее света.

Фюрерът съобщава на британския Посланик следното:

1. - Полските провокационни действия са станали непоносими, безразлично, кой е отговорен за тях. Ако полското правителство отхвърля отговорността, самото това показва, че то само не притежава повече никакво влияние върху подвластните военни органи. В последната нощ са станали нови 21 гранични инциденти, като от немска страна е запазена пълна дисциплина. Всички инциденти са предизвикани от полска страна. Освен това, са обстрелвани пътнически аероплани. Ако полското правителство заявява, че не е виновно за това, то с това доказва, че нему повече не е възможно да държи в покорство собствените си хора.

2. - Германия е решена, при всички обстоятелства, да отстрани това македонско положение от своята източна граница и то, не само в интересите на спокойствието и реда, но също и в интереса на европейския мир.

3. - Проблемът за Данциг и Коридора трябва да бъде решен. Британският министър председател държа една реч, която ни най-малко не е от естество да

допринесе за една промяна на германското становище. От тази реч, най-малкото, би могло да произлезе една кървава и необятна война между Германия и Англия. Една подобна война би била по-кървава от тази от 1914 г. до 1918 г. За разлика от миналата война, обаче, Германия няма да има вече война на два фронта. Договорът с Русия е безусловен и означава един поврат във външната политика на Райха за най-дълго време. Русия и Германия при никакви обстоятелства няма да вдигнат оръжие една срещу друга. Извън това, постигнатите с Русия споразумения ще осигурят Германия също така и стопански за един най-дълъг военен период.

Фюрерът винаги е настоявал за едно германо-английско разбирателство. Една война между Англия и Германия, в най-благоприятен случай, би могла да донесе на Германия една печалба, докато на Англия - абсолютно нищо.

Фюрерът заяви, че германо-полския проблем трябва да бъде уреден и ще бъде уреден. Той, обаче, е готов и решен, след ликвидирането на този проблем, още веднъж да се обърне към Англия с едно голямо и всеобхващащо предложение. Той е за големите решения и също в този случай ще бъде способен на един голям жест. Той зачита британската империя и е готов лично да се ангажира за нейната цялост, като заложи за това и мощта на германския Райх, ако

1. - се осъществят неговите колониални искания, които са определени и могат да се уговорят по мирен начин, при което той е готов това да стане и в едно по-далечно време.

2. - Неговите задължения спрямо Италия не ще бъдат докосвани, или с други думи: той не изисква от Англия едно отказване от нейните задължения спрямо Франция, както от своя страна не може да се откаже от задълженията си към Италия.

3. - Той желае също така да подчертае непоколебимото решение на Германия, никога вече да не влиза в един конфликт с Русия.

Фюрерът е готов тогава да сключи споразумения, които както вече се изтъкна от германска страна, при всички обстоятелства гарантират не само съществуването на световната британска империя, но също така, ако това би било нужно, на английската държава би могло да се осигури и германска помощ, безразлично къде би имало нужда от една такава помощ. Фюрерът би бил също така готов, да подпише и едно разумно ограничение на въоръженията, които отговарят на новото политическо положение и стопански са поносими. Най-после, Фюрерът отново уверява, че той не е заинтересуван от западните

проблеми и че една поправка на границата на запад е извън всякакво съображение. Построените на границата укрепления, които струват милиарди, са окончателната граница на Райха на запад.

Ако британското правителство би взело под съображение тези мисли, то това би било една благословия за Германия, както и за британската световна империя. Ако то, обаче, отхвърли тези идеи, тогава ще има война. В никакъв случай Великобритания не ще излезе от тази война по-силна, - последната война доказва това.

Фюрерът повтори, че той е човек на големи и лично задължаващи го решения и че това е неговото последно предложение. Той ще пристъпи веднага към уреждането на германо-полския въпрос с едно предложение до британското правителство.

9. Писмо на френския Министър-председател до Фюрера от 26 август 1939 г.

(Превод)

Париж, 26 август 1939 г.

Многоуважаеми г-н Райхсканцлер!

Френският посланик в Берлин ме уведоми за Вашето лично съобщение.

В този час, в който Вие говорите за най-тежката отговорност, която двама шефове на правителства могат да поемат с проливането на кръвта на два велики народа, които копнеят за мир и труд, аз съм задължен да заявя лично Вам и на нашите два народи, че съдбата на мира лежи още във Вашите ръце.

Вие не бива да се съмнявате нито в моите чувства към Германия, нито в миролюбивите чувства на Франция към Вашата нация. Никой французин не е направил повече от мен за закрепването не само на мира между нашите два народа, но също и за едно искрено сътрудничество в името на техните собствени интереси, както в интереса на Европа и света.

Ако Вие, дори да имате едно по-малко схващане за честта на френския народ, от онова, което аз засвидетелствувах на Германия, то не бихте могли да се съмнявате, че Франция верно ще изпълни своите задължения спрямо другите

сили, като например, Полша, която, убеден съм, желае да живее в мир с Германия.

Тези две убеждения са напълно съвместими.

До днес няма нищо, което би могло да спре разрешението на международната криза по мирен начин, с чест и достойнство за всички народи, ако тази добра воля за мир се прояви от всички страни. Ведно с добрата воля на Франция аз засвидетелствам същата и за всичките нейни съюзници. Сам аз поемам гаранция за готовността, която Полша винаги е показвала при едно свободно взаимно разбирателство, което бихме могли да си представим между правителствата на две суверенни нации. С най-чиста съвест аз мога да Ви дам уверения, че във възникналите различия между Германия и Полша, относно данцигския въпрос, няма такова, което да не може да се третира по един начин, с цел да може да се постигне едно мирно и правилно разрешение.

С моята чест аз мога да Ви засвидетелствам, че в ясната и искрена солидарност на Франция с Полша, както и с нейните съюзници, няма нищо, което би могло да увреди по някакъв начин миролюбивото намерение на моето отечество. Тази солидарност никога не е пречила, не ни пречи също и днес, да запазим Полша с това миролюбиво намерение.

В един такъв тежък час аз вярвам искрено, че никой благороден човек не може да не разбере, че една война на разрушение би могла да се започне, без да се предприеме един последен опит за мирно споразумение между Германия и Полша. Вашата воля за мир, с най-голяма определеност, би могла да се употреби, без каквото и да е било накърнение на германската чест. Аз, като Шеф на френското правителство, който желае една добра хармония между френския и германския народи и който, от друга страна, е свързан чрез приятелски връзки и чрез дадена дума с Полша, съм готов да направя всички усилия, които може да даде един искрен човек, за да доведе този опит до един добър край.

Както Вие, така също и аз самия, бяхме борци на фронта в последната война. Вие знаете, както и аз, какво отвращение и присъда оставиха в съвестта на народите опустошенията на войната, безразлично как свърши тя. Представата, която мога да имам за Вас, въз основа на Вашата отлична роля, като Водач на германския народ, по пътя на мира и на довършването на неговите задачи в общото дело на цивилизацията, ме заставя да Ви помоля за един отговор на това мое предложение.

Ако френската и германската кръв отново потече, както преди 25 години, в една по-дълга и убийствена война, то тогава всеки от двата народа ще се бие с вярата в една собствена победа.

В края на краищата, най-сигурно ще победи разрушението и варварството.

(под.) ДЕЛАДИЕ

10. Писмо - отговор на Фюрера до френския Министър-председател от 27 август 1939 год.

Берлин, 27 август 1939 г.

Многоуважаеми г-н Министър-председателю,

Аз разбирам съмненията, които Вие изказахте. Също и аз никога не съм забравял високото задължение, отредено за тези, които са поставени да ръководят съдбините на народите. Като стар борец от фронта аз познавам, както и Вие, ужасите на войната. Изхождайки от това съзнание и разбиране, също и аз искрено се помъчих да отстраня всички конфликти между нашите два народа. Съвсем открито уверих френския народ, че възвръщането на Саарската област би било предпоставка за това. След присъединяването на същата, аз веднага обявих тържествено моя отказ, относно всякакви по-нататъшни претенции, които могат да засегнат Франция. Германският народ одобри това мое държание. Както Вие сам, при Вашето последно пребиваване тук, можахте да се убедите, той не чувстваше и не чувства в държанието си към бившия храбър противник никаква ненавист и омраза. Напротив, задоволяването на нашата западна граница водеше към една растяща симпатия, във всеки случай, от страна на германския народ. Една симпатия, която по много поводи, се прояви направо почти демонстративно. Изграждането на западните укрепления, което ни погълна и поглъща много милиарди, представлява за Германия един документ за възприемането и установяването на окончателната граница на Райха. С това германският народ се отказа от две провинции, които някога принадлежаха на германския Райх, по-късно завладени с много кръв и най-после защищавани с още повече кръв. Това отказване не представлява, както Вие, Ваше Превъзходителство, ще трябва да ми признаете, никакво тактично външно държание, но едно решение, което във всичките наши мерки получава едно консеквентно потвърждение. Вие не бихте могли, г-н Министър-председателю, да ми посочите нито един случай, в който, било с един ред, било в една реч, да се е противопоставяло на установената окончателна западна граница на германския

Райх. Аз вярвах, че чрез това си отказване и с това си държание съм отстранил всякакъв възможен конфликт между нашите два народа, който би могъл да доведе до повторението на трагедията от 1914-1918 г. Това доброволно ограничение на германските жизнени претенции на запад не трябва, обаче, да се схваща като едно възприемане на Версайския диктат по отношение всички други области. Аз действително опитвах година след година да постигна по пътя на преговори една ревизия, поне на най-невъзможните и на най-непоносимите клаузи на този диктат. Това, обаче, беше невъзможно. Че трябваше да се извърши една ревизия, това съзнавах и беше ясно за *благоразумните* мъже от цел свят. Каквото и да се казва за моите методи, каквото и да мислят, че трябва да се критикува от моите методи, то не бива да се забравя или оспорва, че чрез тях, без проливане на нова кръв, беше възможно в много случаи да се постигне едно задоволително разрешение за Германия.

Чрез този начин на действие, държавници на други народи можаха да се оправдаят за тази ревизия пред своите собствени народи, което обстоятелство ги е освобождавало от невъзможни задължения. При все това, едно ще трябва да ми признаете, Ваше Превъзходителство: Ревизията трябваше да дойде! Версайският диктат беше непоносим! Никой французин с чест, също и Вие, г-н Даладие, в едно подобно положение не бихте действували иначе. И аз опитах в това направление да отстраня най-неразумните постановления на Версайския диктат. Аз направих на полското правителство едно предложение, от което германския народ се уплаши. Никой друг, освен мен, не би посмял, въобще, да се яви пред обществеността с едно подобно предложение. Заради това същото можеше да се направи само веднъж. Аз съм дълбоко убеден, че ако тогава, особено от страна на Англия, вместо да започне една луда кампания в пресата против Германия и се лансират слухове за една германска мобилизация, биха могли да склонят Полша да бъде някак си по-разумна, то Европа можеше, сега и до 25 години, да се радва на един траен мир. Но полското обществено мнение беше възбуждано чрез лъжи за една германска агресивност; полското правителство беше отегчено, което го затрудни в неговите собствени и необходими ясни решения; особено, чрез последвалото даване на гаранции, се замъгли неговия поглед за границите на реалните възможности. Полското правителство отхвърли предложението. Полското обществено мнение, с твърдото убеждение, че сега Англия и Франция ще се борят за Полша, започна да предявява искания, които биха могли да се окачат като смешна лудост, ако не бяха така безкрайно опасни. Тогава започна един непоносим терор, едно физическо и стопанско подтисничество върху все пак един и половина милиона немци, живущи в отстъпените от Германия области. Аз не искам да говоря върху развилите се страхотии. Даже на самия Данциг беше дадено да разбере, чрез постоянни нарушения от страна на полските власти, че е изоставен на безпомощното своеволие на едно насилие, чуждо на националния характер на града и на населението.

Г-н Даладие, аз ще си позволя въпросът, как бихте действали като французин, ако при един нещастен изход от една храбра борба, една ваша провинция бъдеше разделена с един коридор, зает от чужда държава, един голям град да кажем като Марсилия - бъде възпрепятстван да се определи към Франция и живущите в тази област французи бъдеха преследвани, бити, зле третирани, дори нечовешки убивани? Вие сте французин, г-н Даладие и заради това аз знам как бихте постъпили. Аз съм германец г-н Даладие, не се съмнявайте в моята чест и в моето съзнание за дълг, че и аз ще действам също така. Ако вие бихте имали това нещастие, което имаме ние, бихте ли могли да разберете тогава, г-н Даладие, ако Германия, без всякаква причина, би се застъпила, щото, Коридорът да остане през Франция, щото, загубените области да не могат да бъдат върнати, а присъединяването на Марсилия към Франция да бъде забранено? Във всеки случай, аз не мога да си представя, г-н Даладие, че Германия, въз основа на тези причини, би се борила срещу Вас, защото аз и всички ние се отказахме от Елзас и Лотарингия, за да поправим на едно по-нататъшно проливане на кръв. Още по-малко, обаче, ние бихме проливали кръв, за да запазим една неправда, която би трябвало да бъде непоносима за Вас и която за нас би била без значение. Всичко, което вие, г-н Даладие, пишете във Вашето писмо, аз го чувствавам също като Вас. Може би тъкмо ние, като стари фронтови войници, бихме могли най-вече да се разберем в някои области и аз сам Ви моля да разберете също и това: че за една нация с чест е невъзможно да се откаже от почти два милиона души и да гледа как те са малтретирани в техните собствени граници. Заради това аз поставих едно ясно искане: Данциг и Коридора трябва да се дадат обратно на Германия. Македонското състояние на нашата източна граница трябва да бъде отстранено. Аз не виждам никакъв път, след като Полша, под закрилата на своите граници, се чувства ненападаема, за да се съгласи тя на едно мирно разрешение. Аз, обаче, бих се отчаял, относно едно изпълнено с чест бъдеще на моя народ, ако ние, при тези обстоятелства, не сме решени да уредим въпроса така или иначе. Ако чрез това съдбата принуди нашите два народа да се борят, тогава в мотивите все пак има една разлика. Аз, г-н Даладие, тогава ще се боря заедно с моя народ за отменянето на едно причинено нам зло, а другите - за запазването на същото. Това е толкова по-трагично, тъй като мнозина от най-значителните хора, също и от Вашия народ, познават безсмислието на развързката в 1919 г., както и невъзможността на неговото по-нататъшно запазване. На мен са много ясни тежките последствия, които носи един такъв конфликт. Аз вярвам, обаче, че най-тежките ще трябва да понесе Полша, защото, безразлично как ще завърши една война за този въпрос, сегашната полска държава така или иначе ще бъде загубена.

Че заради това двата наши народа ще трябва да влезнат в една нова, кръвопролитна и унищожителна война, е не само за Вас, но също така и за мен,

г-н Даладие, много болезнено. Аз, обаче, не виждам, както вече забелязах, някаква възможност от наша страна, за да може да се повлияе на Полша в разумен смисъл, щото да се коригира едно положение, което за германския народ и германския Райх е непоносимо.

(под.) АДОЛФ ХИТЛЕР

**11. Връченият на Фюрера меморандум на британското
правителство, от британския Посланик,
на 28 август 1939 г., 22 ч. 30 м.**

(Превод)

Правителството на Негово Величество получи посланието, което му бе предадено от г-н Канцлера на германския Райх чрез британския посланик в Берлин и го прецени с една подходяща загриженост.

1. - Правителството на Негово Величество взе под внимание изказаното от г-н Райхсканцлера желание, че приятелството би могло да съставлява основа за отношенията между Германия и Британската империя, и то споделя напълно това желание. То вярва също, както и г-н Райхсканцлера, че ако би могло да се възстанови едно свършено и дълготрайно разбирателство между тези две нации, това би било голяма благословия за двата народа.

2. - Посланието на г-н Райхсканцлера третира две групи от въпроси - тези, които са предмет на недоразумения между Германия и Полша и онези, които се отнасят до окончателните отношения между Германия и Великобритания. Във връзка с току що споменатите въпроси, правителството на Негово Величество разбира, че г-н Райхсканцлера е загатнал за известни предложения, които той би бил готов да предложи на британското правителство, но под едно условие, с цел да се постигне едно общо разбирателство. Тези предложения, в същност, са направени в много обща форма и биха изисквали едно по-точно определяне, обаче, правителството на Негово Величество е напълно готово да приеме същите, с някои допълнения, като предмет на разговор и то ще бъде готово, ако спорните въпроси между Германия и Полша се уредят по мирен начин и колкото се може по-скоро, да се започнат относно това преговори, с искреното желание да се дойде до едно разбирателство.

3. - Условието, което г-н Райхсканцлерът поставя е, че предварително трябва да бъдат уредени съществуващите между Германия и Полша различия. В това

отношение правителството на Негово Величество има напълно същите разбирания. Все пак, всичко зависи от начина на разрешението и от метода, който ще бъде приложен за постигането на същото. По тези точки, чиято важност сигурно е ясна на г-н Райхсканцлера, не е казано нищо в неговото послание и правителството на Негово Величество се вижда принудено да обърне вниманието, относно това, че е напълно необходимо едно разбирателство по отношение на тези две точки, за постигането на едно по-нататъшно развитие. Германското правителство трябва да има предвид, че правителството на Негово Величество по отношение на Полша има задължения, които го свързват и които то възнамерява да изпълни. Заради някои предложени на Великобритания изгоди, то същото не би могло да одобри едно решение, което би накърнило независимостта на една държава, на която то е дало гаранция.

4. - Според схващанията на правителството на Негово Величество, би могло и би трябвало да се постигне едно разумно уреждане на различията между Германия и Полша по пътя на споразумението между двете нации, върху една основа, която би включила и осигуряването съществените интереси на Полша, като правителството на Негово Величество припомня, че г-н Райхсканцлерът, в своята реч от 28 април, призна важността на тези интереси за Полша.

Както вече британският Министър председател изтъкна в своето писмо от 22 август до г-н Райхсканцлера, то, според схващанията на правителството на Негово Величество, е необходимо, за успеха на преговорите, които ще трябва да предхождат споразуменията, щото предварително да бъде установено, че един предстоящ за сключване пакт ще трябва да бъде гарантиран и от други сили. Правителството на Негово Величество е готово, ако би се изказало желанието, да допринесе за успешното провеждане на едни подобни гаранции.

Според схващането на правителството на Негово Величество, от това следва, че като непосредствена крачка, трябва да започнат преки преговори между германското и полското правителства, върху една основа, която би включила гореспоменатите основни положения, именно, осигуряването на необходимите интереси на Полша и осигуряването на спогодбата чрез една международна гаранция. Правителството на Негово Величество получи едно категорично уверение от полското правителство, че то е готово да започне преговори на тази основа и правителството на Негово Величество се надява, че германското правителство, от своя страна също ще бъде готово да се съгласи с едно такова процедиране.

Ако, както се надява правителството на Негово Величество, едни подобни преговори биха довели до едно споразумение, то пътя би бил отворен за

преговори, също и относно онова по-широко и всеобхватно разбирателство между Великобритания и Германия, което желаят двете нации.

5. - Правителството на Негово Величество е съгласно с г-н Райхсканцлера, относно това, че една от най-главните опасности за съществуващото положение между Германия и Полша има своето начало в съобщенията относно третирането на малцинствата. Настоящото състояние на напрежение, ведно с придружаващите го гранични инциденти и съобщенията, относно малтретирания, както и подстрекателната пропаганда, са една постоянна опасност за мира. Очевидно е, че един въпрос с извънредна спешност е, щото да бъдат потушени незабавно и с твърда ръка всички инциденти от този вид, а също и да бъде възпрепятствано разпространението на непотвърдени слухове, за да се дойде до един срок, в който без провокация и от двете страни, да може да бъде предприето едно основно изпитване на възможностите за едно разрешение.

Правителството на Негово Величество е убедено, че двете заинтересовани правителства съзнават напълно ясно тези съображения.

6. - Правителството на Негово Величество изчерпателно е определило своето държание особено по отношение спорните въпроси между Германия и Полша. То се надява, че г-н Райхсканцлера не ще допусне, че правителството на Негово Величество, което гледа сериозно на своите задължения спрямо Полша, поради тези причини, не ще се стреми, щото да употреби цялото свое влияние за осъществяването на едно задоволително разрешение, както за Германия, така също и за Полша.

А че едно такова разрешение ще трябва да се постигне, това за правителството на Негово Величество, изглежда като напълно необходимо и то не само поради причините, които са в непосредствена връзка със самото разрешаване, но също така и заради всеобхващащите съображения, за които г-н Райхсканцлера говори с такава убедителност.

7. - Не е нужно в настоящия отговор да се изтъкват предимствата на едно мирно разрешение на въпросните проблеми, пред едно решение те да се уреждат със силата на оръжието. Последствията от едно решение, да се употреби сила, са изтъкнати ясно в писмото на Министър-председателя, от 22 август, до г-н Райхсканцлера и правителството на Негово Величество не се съмнява в това, че тези последици ще бъдат също така ясно схванати от г-н Райхсканцлера, както се схващат от самото правителство на Негово Величество.

От друга страна, правителството на Негово Величество вярва на съдържашата се препоръка в посланието на г-н Райхсканцлера, относно едно

ограничение на въоръженията, че ако ще може да се постигне едно Мирно разрешение, то тогава, със сигурност може да се предвижда подкрепата на света, относно ония практически мерки, които биха осъществили сигурно и безпрепятствено преминаването от една подготовка за война към едно нормално мирновременен стопанство.

8. - Едно справедливо разрешение на съществуващите между Германия и Полша въпроси може да открие пътя за световния мир. Изоставянето на едно такова разрешение би разрушило надеждата за едно по-добро разбирателство между Германия и Великобритания, би довело двете нации до конфликт и би могло да въвлече целия свят във война. Един подобен резултат би бил една безпримерна катастрофа в историята.

12. Отговор на Фюрера до британското Правителство, връчен на британския Посланик на 29 август 1939 г., 18 ч. 45 м. след обяд

Английският кралски Посланик в Берлин изпрати на британското Правителство предложения, които аз смятах да направя, за да

1. - дам израз на волята на Правителството на Райха за едно искрено германо-английско разбирателство, сътрудничество и приятелство;

2. - за да не се допуска никакво съмнение, че едно такова разбирателство би могло да бъде откупено с едно отказване от жизнени германски интереси или даже с изоставянето на искания, които са вградени в човешкото право, както и в националното достойнство и честта на нашия народ. Със задоволство Германското правителство узна, от писмото-отговор на Кралското британско правителство и от устните обяснения на Кралския британски Посланик, че също и Кралското британско правителство е готово от своя страна, да подобри германо английските отношения, да ги развие и разшири, в Смисъла на германските предложения.

Кралското британско правителство при това е също така и убедено, че разрешението на станалата непоносима германо-полска обтегнатост е предпоставка за осъществяването на тази надежда.

От есента на миналата година и напоследък през март 1939 г., на полското правителство бяха направени устно и писмено предложения, които, като се има предвид съществуващото тогава приятелство между Германия и Полша, биха дали възможност и на двете страни за едно приемливо разрешение на спорните въпроси. На Кралското британско правителство е известно, че полското правителство считаше, в март т. г., че то ще трябва окончателно да отхвърли тези

предложения. Същевременно, то сметна това отхвърляне като прикритие или повод, за да вземе военни мерки, които от тогава имат едно непрекъснато разширение. Още в средата на миналия месец полската държава фактически мобилизира. Във връзка с това в Свободния град станаха редица вмешателства, предизвикани от полските власти; също до този град бяха отправени повече или по-малко заплашващи ултимативни искания: Най-напред се извърши едно затваряне на границата, първоначално прокарано като митническо- политическа мерка, но после като военна и необходима за съобщенията, с цел едно политическо и стопанско разрушение на тази германска общност.

Към това идват крещящите до Бога варварски малтретирания и други преследвания на германската народностна група в Полша, които доведоха до избиване на много живущи там германци, или до отвлечения, придружени с ужасни обстоятелства. Тези обстоятелства за една велика сила са непоносими. Те принудиха Германия, след дългомесечно наблюдаване, вече да предприеме необходимите мерки за запазване на справедливите германски интереси. И германското правителство може да увери най-сериозно британското правителство, че то е достигнало до онова състояние, което изключва всякакво по-нататъшно търпение или даже наблюдение.

Искането на германското правителство отговаря на признатата още от самото начало ревизия на Версайския диктат, относно тази област: Възвръщането на Данциг и Коридора към Германия и осигуряване живота на германската народностна група, останала в другите области на Полша.

Правителството на германския Райх със задоволство си взе бележка, че също и Кралското британско правителство е основно убедено, че на така създаденото положение ще трябва да се намери едно разрешение. То вярва, че по-нататък би могло да предполага, че също и Кралското британско правителство не ще се съмнява относно това, че тук вече въпросът се отнася до едно положение, за чието отстраняване са нужни не дни или даже седмици, а може би само часове. Защото, като се има предвид дезорганизираното състояние в Полша, всеки момент може да се допусне развитието на действия, които не биха могли да бъдат допустими за Германия.

Ако Кралското британско правителство още вярва, че тези тежко допадащи различия могат да бъдат разрешени по пътя на непосредствени мирни преговори, то правителството на германския Райх за съжаление не може повече да споделя това схващане. Защото то опита вече да започне по един такъв път на мирни преговори, обаче, в това отношение не намери никаква подкрепа от страна на полското правителство, което ги отхвърли рязко, чрез грубо взетите мерки от военен характер, в смисъл на изложеното по-горе развитие.

Кралското британско правителство счита като важни два момента:

1. - че чрез преки преговори по-скоро ще бъде отстранена съществуващата Опасност от едно заплашващо избухване и

2. - че на съществуващата по-нататък полска държава, ще трябва да бъде дадена необходима стопанска и политическа сигурност чрез международни гаранции.

Относно това, правителството на германския Райх дава следните обяснения:

Въпреки скептичното му схващане, относно изгледите за едни такива преки преговори, то все пак ще приеме английското предложение и ще започне такива. То прави това, изключително под впечатлението - както вече се спомена на полученото от Кралското британско правителство писмено съобщение, че и последното също желае един пакт за приятелство, въз основа на дадените на посланика Хендерсън основни точки. Германското правителство чрез това желае да даде на Кралското британско правителство и на английския народ едно доказателство за искреността на германските намерения, щото да се дойде до едно трайно приятелство с Великобритания.

Правителството на Райха, обаче, се чувства задължено да обърне внимание на британското правителство, че то, в случай на едно ново определяне на териториалните отношения в Полша, не ще бъде вече в положение да се задължи с гаранции или да вземе участие в гаранции, без привличането на Съветска Русия.

Изобщо, правителството на германския Райх не е имало никога намерението в своите предложения да напада важни жизнени полски интереси или да застрашава съществуването на една независима полска държава. Правителството на германския Райх при тези обстоятелства е съгласно да приеме предложеното посредничество на Кралското британско правителство за изпращането на един полски представител в Берлин, снабден с всички пълномощия. То разчита на пристигането на този представител за в сряда 30 август 1939 год.

Правителството на германския Райх веднага ще изработи предложения за едно приемливо разрешение и по възможност, до пристигането на полския пратеник, същите да може да бъдат дадени на разположението на британското правителство.

13. Телефонограма на германския Управляващ легацията във Варшава, до Външното министерство на Райха, от 30 август 1939 г., 17 ч. 30 м. следобед.

От един час в Полша е заповядана чрез обява обща мобилизация. Първият мобилизационен ден е 31 август. Трябва да се явят всички лица които притежават бяла повиквателна карта.

14. Връченият на 30 август 1939 г., 24 часа през нощта, на германския Министър на външните работи, меморандум от британския посланик на британското правителство

1. Правителството на Негово Величество е в състояние да оцени факта, че германското правителство, в своята, съдържаща неговия отговор декларация, любезно изтъква желанието си за едно германо-английско разбирателство. То също така е в състояние да оцени обстоятелството, че това съображение е указало влияние върху неговата политика.

2. Правителството на Негово Величество повторно изтъква, че напълно споделя желанието на германското правителство за едно подобрене на отношенията; при това, обаче, трябва да се има пред вид, че то не може да жертва интересите на своите приятели за сметка на това подобряване. То напълно разбира, че германското правителство не може да пожертва жизнените интереси на Германия, но полското правителство се намира в същото положение и правителството на Негово Величество вярва, че жизнените интереси на двете страни могат да се съгласуват.

3. Правителството на Негово Величество си взима бележка, че германското правителство приема британското предложение и е готово да влезе в непосредствен контакт с полското правителство.

4. Правителството на Негово Величество вярва, че може да се приеме, че германското правителство по принцип приема условията, според които, каквото и разрешение на въпроса да се вземе, то трябва да бъде предмет на международна гаранция. Въпросът, кой трябва да участва в такава една гаранция, ще се разисква по-късно и правителството на Негово Величество се надява, че, за да се избегне всякакво губене на време, германското правителство веднага ще предприеме постъпки, за да постигне съгласието на СССР, чието участие в гаранцията правителството на Негово Величество винаги е смятало като предпоставка за такава гаранция.

5. Правителството на Негово Величество също така си взима бележка, че германското правителство признава становището на британското правителство относно жизнените интереси и независимостта на Полша.

6. Относно специалните искания, които германското правителство оповести в един по-предишен параграф на своя отговор, правителството на Негово Величество трябва да си запази изричното право на резерва. То мисли, че има основание да вярва, че понастоящем германското правителство изработва предложения за едно разрешение. Безспорно, тези предложения ще бъдат най-грижливо преценени по време на размяната на мисли. Тогава ще може да се реши, до колко те се съгласуват със съществените условия, които оповести правителството на Негово Величество и по отношение, на които германското правителство изказа готовността си да ги приеме.

7. Правителството на Негово Величество веднага ще уведоми полското правителство за отговора на германското правителство. Естествено, начинът на контакта и на приготовленията за една размяна на мисли ще трябва да бъде уговорен бързо между германското и полското правителства. Правителството на Негово Величество, обаче е на мнение, че би било невъзможно още днес да се установи този контакт.

8. Правителството на Негово Величество напълно признава, че при започването на преговорите ще бъде необходима голяма бързина и споделя опасенията на г-н Райхсканцлера, които произлизат от обстоятелството, че две мобилизирани армии стоят в непосредствена близост една срещу друга. Затова, то би искало най-горещо да препоръча, щото двете страни да се задължат, че по време на преговорите не ще станат никакви нападателни военни действия. Правителството на Негово Величество има вяра, че ще получи подобно потвърждение от страна на полското правителство, ако германското правителство се съгласи да даде подобно уверение.

9. Правителството на Негово Величество би искало да предложи да се създаде, поне за сега, един модус-вивенди за Данциг, за да се избегнат инциденти, които биха били от естество да усложнят още повече германо-полските отношения.

Берлин, 30 август 1939 г.

15. Официално германско предложение от 31 август 1939. г., 21 часа вечерта, съдържащо предложението за уреждане на проблема Данциг-Коридора, както и на германо-полския малцинствен въпрос.

Кралското британско правителство, в една нота от 28 август 1939 г., изказа готовността си пред германското правителство, да постави на разположение посредничеството си за непосредствени преговори между Германия и Полша, относно спорните проблеми. При това, то не оставя никакво съмнение, че и то съзнава наложителността на това събитие предвид постоянните инциденти и общото европейско напрежение.

Германското правителство, в една нота-отговор, от 29 август 1939 г., въпреки своята скептична преценка на волята на полското правителство, да се стигне въобще, до разбирателство, изказа готовността си, в интереса на мира, да приеме английското посредничество, респективно инициатива. Имайки пред вид всички дадени понастоящем обстоятелства, то сметна за необходимо да изтъкне в тази своя нота, че ако, въобще, трябва да се избегне опасността от една катастрофа, нужно е да се действа бързо и незабавно. В този смисъл то изказа готовност да приеме до 30 август 1939 г. вечерта един пратеник на полското правителство, с условие, че той наистина ще бъде упълномощен, не само да разисква, но и да води преговори и да ги приключи.

Германското правителство, освен това, даде да се разбере, че вярва, че ще може, до пристигането на този полски представител в Берлин, да донесе до знанието на британското правителство основите на предложението за разбирателство.

Вместо съобщение за пристигането на една оторизирана полска личност, германското правителство получи, като отговор на своята готовност за разбирателство, съобщението за полската мобилизация и едва на 30 август 1939 г., към 12 часа през нощта, едно изразено в общи думи, британско уверение, че кралското британско правителство от своя страна ще действа за започването на преговорите.

Въпреки че с неявяването на очаквания от германското правителство полски представител бяха изчезнали предпоставките за уведомяване на британското правителство за становището на германското правителство, относно основите на възможните преговори, тъй като британското правителство само се беше застъпило за непосредствени преговори между Германия и Полша, германският Министър на външните работи, фон Рибентроп, във връзка с предаването на

последната английска нота, направи достояние на британския посланик точния текст на предвидените като основа за преговори германски предложения, в случай че пристигне полският пълномощник.

Германското правителство вярваше, че има правото да очаква, че при тези обстоятелства поне допълнително ще му се съобщи за незабавното изпращане на един полски пратеник. Защото не може да се иска от германското правителство от своя страна постоянно да подчертава, не само готовността си за започване на подобни преговори, но и да стои на едно място, докато от полска страна се правят само, нищо значещи, декларации и празни хитрувания.

От една направена, между това, постъпка на полския посланик, се видя отново, че и той не е упълномощен да води никакви разговори, или пък да преговаря.

Така, Фюрерът и германското правителство чакаха напразно 2 дни пристигането на един упълномощен полски представител.

При тези обстоятелства германското правителство и тоя път смета своите предложения практически за отхвърлени, макар да е на мнение, че те бяха повече от лоялни, доблестни и изпълними във формата, в която те бяха оповестени и на английското правителство.

Германското правителство смята за уместно да донесе до знанието на общественото мнение тези, съобщени на британския посланик от германския министър на Външните работи, фон Рибентроп, основи за преговори.

Предложението за уреждане на въпроса, относно Данциг и Коридора, както и на въпроса за германо-полските малцинства

Понастоящем, положението между германския Райх и Полша е такова, че всеки по-нататъшен инцидент може да доведе до сблъскване на намиращите се едни срещу други военни сили. Всяко мирно разрешение трябва да бъде от такова естество, че при следващия случай, да не се повтарят обуславящите това положение събития и по такъв начин, не само изтокът на Европа, но и други области, да бъдат поставени в същото положение на напрежение.

Причините на това развитие се крият:

1. В невъзможното начертание на границите, което беше направено с Версайския диктат,

2. В недопустимото третиране на малцинствата в откъснатите области.

Затова, с тези предложения, германското правителство изхожда от мисълта, да се намери едно окончателно разрешение, което да отстрани невъзможното положение, създадено от това начертание на границите, което решение да осигури на двете части техните важни жизнени съобщителни пътища, да отстрани до колкото е възможно малцинствения проблем и ако това не е възможно, да направи поносима съдбата на малцинствата, чрез една сигурна гаранция на техните права.

Германското правителство е убедено, че в случая е необходимо да се разкрият и да се поправят в пълен размер стопанските и физически загуби, които са причинени от 1918 г. насам. Естествено е, че то гледа на това задължение като обвързващо и двете страни.

Като се изхожда от тези съображения, правят се следните предложения:

1. Свободният град Данциг се връща веднага на германския Райх, въз основа на своя чисто германски характер, както и въз основа на единодушната воля на неговото население.

2. Областта на тъй наречения Коридор, която стига от Балтийско море до линията Мариенвердер-Грауденц-Кулм-Бромберг (тези градове включително) и след това на запад, приблизително до Шьонланке, сама ще разреши дали ще принадлежи на Германия, или на Полша.

3. За тази цел в тази област ще се извърши плебисцит - Право на гласуване имат всички германци, които до 1 януари 1918 г. са имали там своето местожителство или които са били там родени до този ден, а също така, всички имащи до този ден своето местожителство в тази област, или до този ден родените там поляци, кашуби и пр. Прогонените от тази област германци се връщат обратно, за да изпълнят своето право на гласуване.

За да се осигури едно обективно гласуване, както и за да се осигурят необходимите за това обширни предварителни работи, споменатата област, подобно на Саарската област, ще бъде подчинена на една международна комисия, която трябва да се учреди веднага и която ще бъде образувана от четирите велики сили: Италия, СССР, Франция и Англия. Тази комисия изпълнява всички суверенни права в тази област. За целта тази област трябва да

бъде изпразнена от полската войска, от полската полиция и от полските власти в един уговорен най-кратък срок.

4. От тази област се изключва полското пристанище Гдиня, което по принцип е суверенна полска територия, до колкото териториално се ограничава до полското селище.

По-точните граници на този полски пристанищен град ще трябва да бъдат определени между Германия и Полша и в случай на нужда от един международен арбитражен съд.

5. За да се осигури нужното време за обширните работи, необходими за прокарване на един справедлив плебисцит, това гласуване няма да стане преди изтичането на 12 месеца.

6. За да се гарантира през това време неограничено връзката на Германия с Източна Прусия и на Полша с морето, ще се определят шосета и железници, които да направят възможно едно свободно транзитно съобщение. В този случай ще могат да се събират само онези такси, които са необходими за поддържането на съобщителния път, респективно, за преминаването на транспортите.

7. Относно принадлежността на областта решава: обикновеното болшинство на подадените гласове.

8. За да се гарантира след станалия плебисцит без оглед на неговия резултат - сигурността на: свободното съобщение между Германия и нейната провинция Данциг-Източна Прусия и връзката на Полша с морето, в случай че областта, в която ще се извърши плебисцитът, премине към Полша, на Германия ще се даде една екстериториална зона за съобщение, приблизително по посока на Бютов-Данциг, респективно Диршау, за построяването на един автомобилен път, както и на една четворна железопътна линия. Строежът на пътя и на железопътната линия ще бъде прокаран по такъв начин, че полските, съобщителни пътища да не бъдат засегнати от това т. е. те ще бъдат прокарани било през мостове, било през тунели. Широчината на тази зона ще бъде определена на един километър и ще бъде суверенна, германска територия.

Ако резултатът от плебисцита бъде благоприятен за Германия, Полша получава същите права на подобни екстериториални пътища, респективно железопътни съобщения, за свободен и неограничен трафик до своето пристанище Гдиня, каквито би получила Германия.

9. В случай на връщането на Коридора на германския Райх, той изказва готовност да пристъпи с Полша към размина на населението в границите на възможностите, които дава Коридорът.

10. По исканите, евентуално, от Полша специални права в пристанището на Данциг, ще се преговаря, въз основа на взаимността на същите права на Германия в пристанището на Гдиня.

11. За да се отстрани в тази област всяко чувство на заплаха, Данциг и Гдиня ще придобият характер на чисто търговски градове, т. е. без военни инсталации и военни укрепления.

12. Полуостровът Хела, който, според резултата от плебисцита, ще се падне или на Германия или на Полша, ще трябва при всички случаи също така да се демилитаризира.

13. Тъй като германското правителство има да предявява най-силни оплаквания против полското третиране на малцинствата и тъй като полското правителство от своя страна смята, че трябва също така да предяви оплаквания срещу Германия, двете страни заявяват, че са съгласни тези оплаквания да бъдат връчени на една международна анкетна комисия, която ще има задачата да разглежда всички оплаквания за стопански и физически увреждания, както и други терористически действия.

Германия и Полша се задължават да поправят всички станали евентуално от 1918 г. насам стопански и други загуби на съответните малцинства, респ. да премахнат всички изземвания или за разните вмешателства в стопанския живот, да дадат пълно обезщетение на пострадалите.

14. За да се отнеме на оставащите в Полша германци и на оставащите в Германия поляци чувството на международна безправност и за да им се гарантира, преди всичко сигурността, да не бъдат принуждавани към действия, респ. служби, които не са съвместими с националното им чувство, Германия и Полша се задължават, чрез най-обширни и обвързващи споразумения, да осигурят на тези малцинства поддържането, свободното развитие и проява на тяхната народност и особено, съответното им организиране за тази цел. Двете страни се задължават да не викат принадлежащите към малцинството на военна служба.

15. В случай на споразумение, въз основа на тези предложения, Германия и Полша се обявяват готови да заповядат и извършат незабавното демобилизиране на въоръжените си сили.

16. Необходимите за ускоряването на гореспоменатите споразумения по-нататъшни мерки ще бъдат установени общо между Германия и Полша.

16. Съобщението на полския радиопредавател във Варшава на 31 август 1939 год., 23 часа вечерта

(Превод)

Днешното оповестяване на официалното германско комюнике ясно показва целите и намеренията на германската политика. То доказва откритите нападателни намерения на Германия спрямо Полша. Условието, при които Третият Райх е готов да преговаря с Полша, гласят: Данциг да се върне веднага на Райха. Померания, с градовете Бромберг и Грауденц, подлежи на един плебисцит, при който всички германци, които след 1918 г. са се изселили от там, поради една или друга причина, трябва да се пуснат да се върнат отново. Полската войска и полиция да евакуира Померания. Полицията на Англия, Франция, Италия и СССР да поеме властта. След изтичането на 12 месеца ще се извърши плебисцитът. Областта на полуострова Хела също така се засега от плебисцита. Гдиня се изключва, като полски град. Независимо от изхода на плебисцита, ще се построи едно екстериториално шосе широко един километър...

Германската агенция съобщава, че срокът за приемането на тези условия е изтекъл вчера. Германия напразно очаква пристигането на полски представители. Отговорът: са военните мерки на полското правителство.

Никакви думи не могат вече да замъглят нападателните планове на новите хуни. Германия се стреми към господство над Европа и заличава с един небивал до сега цинизъм правата на народите. Това нахаляво предложение ясно доказва, колко необходими са военните мерки на полското правителство.

17. Речта на Фюрера пред германския Райхстаг на 1 септември 1939 г.

Народни представители, мъже на Германския Райхстаг!

От месеци насам ние всички страдаме под мъката на една проблема, с която някога ни дари Версайският диктат и която сега в своето израждане и с последиците си е станала непоносима.

Данциг беше и е германски град!

Коридорът беше и е германски!

Всички тези области изключително дължат на германския народ, своето културно издигане, без което в тези източни области щеше да царува най-дълбока варварщина.

Данциг беше откъснат от нас! Поляците присъединиха Коридора! Живущите там германски малцинства бяха малтретирани по най-болезнен начин! Повече от един милион хора с германска кръв трябваше да напуснат своето отечество още през 1919 и 1920 г.!

Както винаги, така и тук аз се опитах да издействам една промяна на това непоносимо състояние чрез предложения за миролюбива ревизия. Лъжа е, когато в света се заявява, че ние си служим само с натиск, за да получим всички наши ревизии. 15 години наред, преди идването на власт на Националсоциализма, имаше случаи да се прокарат тези ревизии по пътя на миролюбивото разбирателство. Това не се направи! След това аз самия, във всеки отделен случай, не веднъж, а много пъти направих предложения относно ревизирането на непоносимите състояния. Всички тези предложения, както знаете, бяха отблъснати. Няма нужда да ги изброявам поотделно: предложенията, относно ограничаването на въоръженията, даже и ако е необходимо, премахването на въоръженията; предложенията за ограничаването на военните действия; предложенията за премахването на методите на модерното военно ръководство, които в моите очи твърде мъчно се съгласуват с народното право. Вие познавате предложенията, в които излагах нуждата, да се възстанови германския суверенитет върху германските територии; безконечните опити за намиране на едно миролюбиво разрешение на австрийския въпрос и по-късно, на въпроса за судетските земи, за Бохемия и Моравия. Всичко бе напразно.

Едно, обаче, е недопустимо: да искаш, щото едно непоносимо състояние да бъде премахнато по пътя на миролюбивата ревизия - и след това последователно да отказваш миролюбива ревизия!

Също така е недопустимо да се твърди, че този, който в едно такова положение преминава след това към започване на тези ревизии по лична инициатива, върши едно закононарушение. За нас германците Версайският диктат не е закон! Не може да се иска от милиони хора, с пистолет в ръка и заплашвайки ги със смърт от глад, един подпис и след това този документ и изтръгнатия подпис тържествено да бъде провъзгласен за закон!

Що се отнася до Данциг и Коридора и в този случай се опитах да уредя тези въпроси чрез миролюбиви предложения по пътя на разискванията. Че тези въпроси трябваше да бъдат разрешени, беше ясно! И понятно е, че може би датата на това разрешение не интересува много западните сили. Но тази дата не ни е безразлична! Преди всичко тя не бе и не можеше да бъде безразлична за страдащите жертви.

В моите разговори с полските държавници аз разглеждах идеите, които вие чухте от мен тук в моята последна реч пред Райхстага. Никой не може да твърди, че това бе един непочтен начин на действие или нелоялен натиск. След това наредих да се формулират германските предложения и трябва още веднъж да повторя, че не съществува нищо по-лоялно и по-скромно от тия предложения, които направих. И сега искам да кажа това на целия свят: аз единствен бях в състояние да направя подобни предложения! Защото знам много добре, че тогава се поставях в противоречие със становището на милионни германци. Тези предложения бяха отхвърлени! Но не само това! На тях се отговори: с мобилизации, със засилен терор, със засилен натиск над германците в тези области и с едно постепенно стопанско, политическо и най-после, през последните седмици и с едно военно и стопанско задушаване на Свободния град Данциг. Полша откри борбата срещу Свободния град Данциг! Освен това, тя не бе готова да разреши въпроса за Коридора по някакъв справедлив и задоволяващ интересите на двете страни начин! Най-после, тя дори не помисли да изпълни задълженията си, поети спрямо малцинствата.

Тук трябва да констатирам: Германия изпълни тези задължения! Малцинствата, които живеят в германския Райх, не се преследват. Нека един французин стане и заяви, че, например, живущите в Саарската област французи се потискат, тормозят и че са лишени от права! Никой не ще може да твърди това!

Аз наблюдавах спокойно в течение на четири месеца това развитие, като предупреждавах постоянно. Аз напоследък засилих тези предупреждения. Аз наредих, да уведомят полския посланик преди повече от три седмици, че в случай, ако Полша продължава да изпраща на Данциг ултимативни ноти и ако продължава потисническите си методи срещу германството, или се опита, по пътя на митническо-политически мерки, стопански да унищожи Данциг, Германия не ще може да остане повече бездейна.

Аз не оставих никакво съмнение, че в това отношение не трябва да се сравнява днешна Германия с Германия, която беше преди нас.

Направени бяха опити да се оправдаят постъпките срещу германците, като се заявяваше, че те били започнали провокациите. Аз не знам, в какво биха се състояли „провокациите“ на деца и жени, които се малтретират и гонят, или „провокациите“ на онези, които по най-животински и садистически начин се измъчват и в края на краищата избиват!

Обаче, едно нещо знам: няма Велика сила, зачитаща своята чест, която би могла да остане дълго време безразлична пред подобно положение! Но въпреки това направих един последен опит! Макар вътрешно да бях убеден, че полското правителство - може би, вследствие неговата зависимост от една разюздана, дива солдатеска¹ - не гледа сериозно на едно истинско разбирателство, приех предложението за посредничество, направено от английското правителство. То не предложи, лично то да води преговорите, а уверяваше, че ще установи непосредствена връзка между Полша и Германия, за да се започнат още веднъж разговори.

Тук трябва да констатирам следното: приех това предложение! За тези разговори изработих основни пунктове, които ви са известни! И след това с моето правителство чаках цели два дена, чаках, дали полското правителство ще благоволи най-после да изпрати един пълномощник, или не!

До снощи то не ни изпрати никакъв пълномощник, а чрез своя посланик ни съобщи, че по това време то размишлявало, дали и до колко било в състояние да приеме английските предложения; то щяло да уведоми Англия за решението си.

Господа Народни представители! Ако може да се очаква подобно нещо от германския Райх и от неговия Държавен Глава и ако германският Райх и неговият Държавен Глава биха търпели подобно нещо, тогава германската нация не би заслужавала нищо друго, освен да се оттегли от политическата сцена!

¹ От немската дума *солдатеска* – войници мародери. – бел. ред.

Не трябва да се смята любовта ми към мира и моето безкрайно търпение като слабост или даже страхливост! Затова снощи съобщих на британското правителство, че при тези обстоятелства не виждам вече от страна на полското правителство намерение наистина да води сериозни разговори с нас.

С това пропаднаха тези предложения за посредничество, защото, междувременно дойде, като отговор на това предложение за посредничество, първо - общата полска мобилизация и второ - нови, тежки полски жестокости. Тази нощ тези събития още веднъж се повториха. След като вече се отбелязаха 21 гранични инциденти в една нощ, нощес бяха отбелязани 14 нови. От които три извънредно тежки.

Ето защо сега се реших да говоря с Полша на същия език, който Полша употребява спрямо нас от месеци насам!

Ако някои държавници на Запад сега заявяват, че това засягало техните интереси, аз мога само да съжалявам за една такава декларация. Тя не може да ме накара, обаче, да се колебая нито една секунда в изпълнението на своя дълг. Аз заявих тържествено и повтарям, че ние не искаме нищо от тези западни държави и никога не ще искаме нещо. Аз заявих, че границата между Германия и Франция е окончателна. Аз предлагах винаги на Англия едно приятелство и ако е необходимо, най-тясно сътрудничество. Но не е достатъчно да се предлага любов само от една страна, тя трябва да намери отзвук на другата страна. Германия няма интереси на запад, нашият западен Вал е завинаги границата на Райха. Ние също така нямаме никакви цели за в бъдеще и това становище на Райха ще бъде неизменено.

Другите европейски държави разбират отчасти нашето държание. Тук искам да благодаря преди всичко на Италия, която ни подкрепи през цялото това време. Но вие, също така, ще разберете, че за изнасянето на тази борба ние не ще искаме от никого чужда помощ. Ние ще разрешим сами тази наша задача!

Неутралните държави ни увериха в своя неутралитет, също така, както ние им го гарантирахме предварително. Това уверение за нас е свято и докато друг не наруши техния неутралитет, ние също така ще го зачитаме скрупулوزно. Защото, какво да искаме или да желаем от тях?

Щастлив съм, че мога от това място да ви съобщя едно особено събитие. Вие знаете, че Германия и Русия се управляват от две различни доктрини. Имаше само един въпрос, който трябваше да бъде изяснен: Германия няма намерение да изнася своята доктрина и от момента, от който СССР не възнамерява да изнася

своята доктрина в Германия, не виждам вече никакъв повод защо да се изправим още веднъж едни срещу други! Не съществува и за двете страни никакво съмнение по въпроса: всяка борба между нашите два народа ще донесе полза само на други. Затова ние решихме да сключим един пакт, който изключва за винаги всяко прибягване до силата между двата народа, който ни задължава да се съвещаваме по известни европейски въпроси, който улеснява стопанското сътрудничество и който преди всичко, гарантира, че силите на тези две големи държави не ще бъдат употребявани едни срещу други. Всеки опит на запада, да измени нещо в това отношение, ще пропадне! И тук искам да заявя следното: това политическо решение съставлява един огромен завой за бъдещето и той е окончателен.

Аз вярвам, че целият народ ще поздрави това политическо решение. Русия и Германия бяха противници в Световната война и в края на краищата и двете държави бяха потърпевшите. Втори път такова нещо не трябва и не ще се случи! Пактът за ненападение и съвещание, който влезе вече в сила в деня на подписването, беше вчера най-тържествено ратифициран в Москва и Берлин. В Москва този пакт беше също така посрещнат, както вие го поздравявате.

Речта, която произнесе руският Комисар на външните работи Молотов, мога да подпиша дума по дума.

Нашите цели:

Решен съм: първо, да разреши данцигския въпрос; второ, въпроса за Коридора и трето, да се погрижа, че да настъпи един обрат в отношенията на Германия към Полша, който да осигури едно мирно съжителство.

С оглед на това съм решен, до тогава да се боря, докато или сегашното полско правителство бъде готово да докара това изменение, или докато друго едно полско правителство е готово да стори това.

Искам да премахна от германските граници елемента на несигурност, атмосферата на постоянни, прилични на гражданска война, състояния.

Аз ще се погрижа, щото на изток мирът на границата да бъде също такъв, както го познаваме на нашите други граници.

При изпълнение на това ще предприема необходимите действия, щото те да не противоречат на това, което аз, господа Народни представители, посочих като предложения на вас, тук в Райхстага и на целия свят.

Това ще рече, че аз не искам да водя борбата срещу жени и деца! Аз заповядах на моите въздушни сили, да ограничат нападенията си само срещу военни обекти. Но ако противникът смята, че му е позволено да употребява други методи в борбата, тогава той ще получи отговор, който ще го накара да изгуби и ума и дума.

И ето, че тази нощ, Полша за първи път откри огън срещу нашата територия с редовните си войници. От 5 ч. 45 м. се отговаря на тези изстрели. И от сега нататък ще се отговаря с бомба срещу бомба.

Който се бори с отрова, ще получи отрова. Който се отдалечава от правилата на хуманното военно ръководство, може само да очаква от нас, че ще направим същата стъпка.

Аз ще продължа тази борба, безразлично срещу кого, до тогава, докато сигурността на Райха и правата му бъдат гарантирани!

В продължение на повече от 6 години аз работих за изграждането на германската войска. В това време повече от 90 милиарда бяха употребени за изграждането на нашата войска. Днес тя е най-добре въоръжената войска на света и стои далече над всякакво сравнение с 1914 година.

Моята вяра във войската е непоколебима.

Ако повиках тази войска и ако искам сега от германския народ жертви и ако е необходимо всички жертви, то аз имам право да искам това, защото както всякога, така и днес съм също така готов на всяка лична жертва.

От нито един германец не искам нещо повече от това, което аз сам бях готов в продължение на четири години всеки момент да сторя.

Не ще съществуват лишения, които да не бъда готов лично да понеса веднага.

От тоя момент целият ми живот принадлежи още повече на моя народ. Сега аз искам да не бъда нищо друго, освен първия войник на германския Райх.

С това аз облякох отново онази униформа, която винаги ми е най-скъпа и най-свещена. Аз ще я съблека само след победата или - не ще доживея тоя край!

Ако ми се случи нещо в тази борба, тогава мой пръв заместник ще бъде партийният другар Гьоринг.

Ако на партийния другар Гьоринг му се случи нещо, тогава неговият заместник ще бъде партийният другар Хес.

Вие тогава ще бъдете длъжни да ги следите със сляпа вяност и послушност, също като мене.

В случай че и на партийния другар Хес се случи нещастие, сега със закон ще упълномоща Сената, да избере из своята среда най-достойния, т. е. най-храбрия.

Аз влизам в тая борба със силно сърце като националсоциалист и германски войник. Целият ми живот не беше нищо друго, освен една единствена борба за моя народ, за неговото възкресение, за Германия и над тази борба стоеше само едно верую: вярата на този народ.

Има една дума, която не съм научил никога, тя гласи: капитулация.

Но ако някой смята, че може би ще прекараме тежки времена, бих го помолил, да си спомни, че някога един пруски крал с една смешно малка държава се противопостави на една от най-големите коалиции и в края на краищата, след три борби имаше успех, защото той притежаваше онова силно, вярващо сърце, от което и ние имаме нужда в тези времена.

Искам да уверя целия свят: в германската история никога вече не ще се повтори месец ноември 1918 г.!

Така, както аз винаги съм готов да жертвам живота си за моя народ и за Германия, същото искам и от всеки друг!

Който, обаче, смята, че ще може косвено или пряко да се противопостави на тази национална повеля - ще падне.

Предателите нямат никаква работа с нас.

Ние всички изповядваме само нашата стара доктрина. Не е важно ние да живеем, важно е нашият народ, Германия да живее.

Сега очаквам от вас, като пратеници на Райха, да отидете по местата си, където ще бъдете поставени и да изпълните вашето задължение.

Вие трябва да бъдете знаменосците на съпротивата, каквото и да струва това. Нито един да не ми докладва, че в неговата област, в неговата околия или в

неговата група или в неговата клетка настроението е лошо. Носители, отговорни носители на настроението сте вие! Аз съм отговорен за настроението в германския народ, вие сте отговорни за настроението във вашите области, във вашите околии! Нито един няма правото да отстъпи тази отговорност! Жертвата, която се иска от нас, не е по-голяма от жертвата, която дадоха многобройни поколения. Всички мъже, които преди нас вървяха по трънливия и горчив път за Германия, не направиха нищо друго, освен това, което и ние сега трябва да направим; тяхната жертва не беше по-евтина и по-безболезнена и по-лека, отколкото ще бъде жертвата, която ще се иска от нас.

От германската жена очаквам, че ще се присъедини с желязна дисциплина към тази голяма борческа общност.

Германската младеж, обаче и без това с радостно сърце ще изпълни онова, което народът и Националсоциалистическата Държава очакват и искат от нея.

Ако ние образуваме тази тясна общност, която е решена на всичко, която не ще се съгласи никога да капитулира, тогава нашата воля ще стане господар над всякаква нужда.

Привършвам с думите, които някога произнесох, когато започнах борбата за властта в Райха. Тогава казах:

Ако нашата воля е толкова силна, че не може да бъде сломена от никаква нужда, тогава нашата воля и нашата германска стомана ще преодолеят тази нужда и ще я победят.

Германия - Зиг Хайл!

**18. Нотата, предадена на германския Министър на външните работи от британския Посланик на 1 септември 1939 г.,
21:30 часа вечерта**

(Превод)

Берлин, 1 септември 1939 г.

Ваше Превъзходителство,

По поръка на Министъра на външните работи на Негово Величество имам чест да Ви направя следното съобщение.

В ранните сутринни часове на днешния ден германският Райхсканцлер отправи един позив до германската войска, от който ясно се вижда, че има намерение да нападне Полша.

От съобщенията, които стигнаха до знанието на правителството на Негово Величество на Съединеното кралство и на френското правителство, се вижда, че германски войски са минали полската граница и че се приготвяват нападения върху полски градове.

При тия обстоятелства, правителствата на Обединеното кралство и на Франция са на мнение, че германското правителство с тази своя постъпка създава предпоставките (един агресивен акт на насилие спрямо Полша, който застрашава нейната независимост), които налагат на правителствата на Обединеното кралство и на Франция изпълнението на техните задължения, да помагат на Полша.

Поради това, натоварен съм да съобщя на Ваше Превъзходителство, че правителството на Негово Величество на Съединеното кралство незабавно ще изпълни своите задължения към Полша, ако германското правителство не е готово, да даде на правителството на Обединеното кралство задоволителни в това отношение уверения, че германското правителство е спряло всякакви нападателни действия спрямо Полша и че е готово незабавно да изтегли войските си от полската територия.

Използвам този случай....

(подпис) НЕВИЛ ХЕНДЕРСЪН

**19. Нотата, връчена на германския Министър на външните работи от френския посланик на 1 септември 1939 г.,
22 ч. вечерта**

(Превод)

Берлин, 1 септември 1939 г.

Ваше Превъзходителство,

По поръка на френския Министър на външните работи имам чест да направя следното съобщение:

В ранните утринни часове на днешния ден германският Райхсканцлер отправи един позив до германската войска, от който ясно се вижда, че има намерение да нападне Полша.

От съобщенията, които Стигнаха до знанието на френското правителство и на правителството на Негово Величество на Обединеното кралство, се вижда, че германски войски са минали полската граница и че се подготвят нападения върху полски градове.

При тези обстоятелства, правителствата на Франция и на Обединеното кралство са на мнение, че германското правителство с тази своя постъпка създава предпоставките (един агресивен акт на насилие спрямо Полша, който застрашава нейната независимост), които налагат на правителствата на Франция и на Обединеното кралство изпълнението на техните задължения, да помагат на Полша.

Поради това, съм натоварен да съобщя на Ваше Превъзходителство, че френското правителство незабавно ще изпълни своите задължения към Полша, ако германското правителство не е готово да даде на френското правителство задоволителни в това отношение уверения, че германското правителство е спряло всякакви нападателни действия спрямо Полша и че е готово незабавно да изтегли войските си от полската територия.

Използвам този случай....

(подпис) КУЛОНДЕР

20. Нотата, предадена в министерството на Външните работи на 2 септември 1939 г., преди обяд от италианския Посланик

Италия съобщава за сведение, че, предоставяйки на Фюрера, естествено, всяко вземане на решение, тя би могла да има още възможността да накара Франция, Англия и Полша, да приемат една конференция върху следните основи:

1. Примирие, което да остави войските там, където се намират сега;
2. Свикване на конференция в срок от два до три дни;
3. Разрешението на германо-полския спор, както днес се намират нещата, сигурно ще бъде благоприятно за Германия;

Днес особено Франция се застъпва за идеята, която първоначално произлезе от Дуче.

21. Съобщение на агенцията „Хавас“ от 2 септември 1939 г.

(Превод)

Френското правителство, също, както и няколко други правителства, се е занимало с едно италианско предложение за уреждането на европейските мъчнотии. След съвещание по това предложение френското правителство даде един положителен отговор.

22. Извадка от декларацията на британския държавен Секретар на външните работи в Камарата на лордовете на 2 септември 1939 г., следобед.²⁾

(Превод)

„.....До този момент още не е получен отговор на писменото напомняне, което снощи беше връчено на Германия.

² Според текста, обнародван в „Обзървър“ на 3 септември 1939 г. В същото време британският Министър-председател направи същата декларация в Камарата на общините.

Възможно е, това забавяне да се дължи на направените от италианското правителство предложения, според които враждебните действия трябва да бъдат преустановени и незабавно да бъде свикана една конференция между Великобритания, Франция, Полша, Германия и Италия.

На британското правителство, обаче, не е възможно да участва в една конференция в един момент, в който Полша е изложена на нахлуване, при което се бомбардират полски градове и при което Данциг с насилие стана предмет на едно едностранно разрешение.

**23. Нотата, предадена от британския Посланик в
Министерството на външните работи на 3 септември 1939 г., 9
часа сутринта**

(Превод)

3 септември 1939 г.

Ваше Превъзходителство,

В съобщението, което имах честта да Ви направя на 1 септември, Ви осведомих по искането на държавния Секретар на външните работи, че правителството на Негово Величество на Обединеното кралство незабавно ще изпълни своите задължения към Полша, ако германското правителство не е готово да даде на правителството на Негово Величество на Обединеното кралство задоволителни уверения, че германското правителство е преустановило всякакво нападателно действие спрямо Полша и че е готово незабавно да изтегли войските си от полската територия.

Макар това съобщение да е направено преди повече от 24 часа, още не е получен никакъв отговор и вместо това, германските нападения в Полша бяха продължени и засилени. Поради това имам чест да Ви осведомя, че в случай че до 11 часа преди обяд, британско лятно време, на днешния ден, 3 септември, не се получи едно задоволително уверение от германското правителство в горния смисъл и не бъде изпратено на правителството на Негово Величество в Лондон, от този час нататък ще съществува състояние на война между двете страни.

Използвам този случай....

(Подпис) НЕВИЛ ХЕНДЕРСЪН

24. Нота на британския държавен Секретарю на външните работи до германския Управляващ легацията в Лондон, от 3 септември 1939 г., 11.45 ч. пр. обяд

(Превод)

3 септември 1939 г.

Господин Шарже д'Афер,

На 1 септември посланикът на Негово Величество в Берлин осведоми по моя поръка тамошното правителство, че правителството на Негово Величество на Обединеното кралство незабавно ще изпълни своите задължения към Полша, ако германското правителство не е готово да даде на правителството на Негово Величество на Съединеното кралство задоволителни уверения, че германското правителство е спряло всякакви нападателни действия спрямо Полша и че е готово незабавно да изтегли войските си от полската територия.

В 9 часа сутринта на днешния ден, Посланикът на Негово Величество в Берлин, по мое нареждане, осведоми германското правителство, че в случай че до 11 часа преди обед, британско лятно време, на днешния ден, 3 септември, не се получи едно задоволително уверение от германското правителство в горния смисъл и не бъде изпратено на правителството на Негово Величество в Лондон, от този час нататък ще съществува състояние на война между двете страни.

Тъй като не се получиха такива уверения, имам чест да Ви осведомя, че от днешния ден, 3 септември, 11 часа сутринта, съществува състояние на война между двете страни.

Имам чест....

(подпис) ХАЛИФАКС

25. Меморандум на германското правителство, връчен на британския Посланик, от германския Министър на външните работи на 3 септември 1939 г., 11:30 часа преди обяд³

Германското правителство получи ултиматума на британското правителство от 3 септември 1939 г. То има чест да отговори по следния начин:

1. Германското правителство и германският народ отказват да приемат или дори да изпълнят ултимативните искания на британското правителство.

2. Фактически от много месеци насам на нашата източна граница цари военно положение. След като Версайският договор разкъса най-напред Германия, на всички германски правителства е било отказвано всяко миролюбиво уреждане. И национал-социалистическото правителство след 1933 г. се опитваше постоянно да премахне по пътя на миролюбиви преговори най-лошите изнасилвания и правни нарушения на тоя договор. На първо място беше британското правителство, което с непримиримото си държание, осуети всяка практическа ревизия. Без намесата на британското правителство - германското правителство и германският народ са убедени в това, че между Германия и Полша сигурно щеше да бъде намерено едно разумно и справедливо за двете страни разрешение. Защото Германия нямаше намерението и не бе поставила искането да разгромява Полша. Райхът иска само ревизията на онези членове на Версайския договор, които бяха вече окачествени от съзнателните държавници на всички страни, още по време на съставянето на тоя диктат, като неудържими и невъзможни, както за един голям народ, така и за общите политически и стопански интереси на източна Европа и британски държавници заявиха, че разрешението, наложено тогава на Германия на изток, съставлява зародиш за бъдещи войни. Желанието на всички германски правителства и особено, намерението на новото националсоциалистическо народно правителство, бяха да се премахне тази опасност. Политиката на британския кабинет е виновна, за да не се извърши тази мирна ревизия.

3. Британското правителство - случай единствен в историята - даде на полското правителство общо пълномощие за всички действия срещу Германия, които Полша би възнамерявала да предприеме. Британското правителство увери полското правителство, че ще му даде военна помощ на всяка цена, в случай че Германия би се защитавала срещу каквото и да било предизвикателство или срещу нападение. С това полският терор срещу германците, които живеят в земите, някога откъснати от Германия, незабавно се

³ Забележка: Едно копие на този меморандум беше връчено от германския Министър на външните работи на френския посланик на 3 септември 1939 г., 12:20 ч. на обяд.

изрази в непоносима форма. Свободният град Данциг беше третиран противно на всички законни постановления по един противен на правото начин и той беше застрашен да бъде съсипан най-напред стопански и митническо-политически, а след това военно и по отношение на съобщенията. Всички тези напълно известни на британското правителство нарушения срещу закона за данцигския статут бяха одобрени и покрити от даденото на Полша бланко-пълномощие. Германското правителство, засегнато от страданието на измъченото и нечовешки изтезаваното от Полша германско население, въпреки това чака търпеливо в продължение на 5 месеца, без да вземе нито един път подобно нападателно положение спрямо Полша.

То само предупреди Полша, че тези действия не ще се търпят вече за в бъдеще и че то е решено, в случай че на това население не се даде друга помощ, да пристъпи към самопомощ. Всички тези събития бяха най-точно известни на британското правителство.

Много лесно щеше да му бъде да упражни своето голямо влияние във Варшава, за да накара тамошните управници да дадат свободен ход на справедливостта и на човешината и да спазват съществуващите задължения. Британското правителство не направи това. Напротив, подчертавайки постоянно своето задължение да помогне на Полша, то почти насърчи полското правителство да продължи своето престъпно, застрашаващо мира в Европа, поведение. Британското правителство, в този ред на мисли, отхвърли предложението на Мусолини, което можеше да спаси още мира в Европа, макар че германското правителство се беше обявило готово да се съгласи с него. Затова британското правителство носи отговорност за цялото нещастие и за скръбта, които сега сполетяха и ще сполетят толкова много народи.

4. След като всички опити за намиране на едно миролюбиво разрешение пропаднаха, вследствие на непримиримостта на защитеното от Англия полско правителство, след като съществуващото вече от месеци и подобаващо на гражданска война състояние на източната граница на Райха, без британското правителство да протестира, се засилиха и превърнаха постепенно в открити нападения върху германска територия, германското правителство реши да сложи край на това продължаващо се и непоносимо за една велика сили заплашване, най-напред на външния, а след това и на вътрешния мир на германския народ с онези средства, които след като правителствата на демокрациите практически бяха саботирали всички други възможности за ревизия, още му оставаха, за да защити спокойствието, сигурността и честта на германския Райх. То отговори на последните заплашващи германската територия нападения на поляците със същите мерки. Германското правителство не е съгласно, вследствие никакви британски намерения или задължения, да

търпи на изток състояния, които наподобяват на онези, каквито ги намираме в намиращата се под британски протекторат Палестина. Германският народ в никакъв случай не е съгласен да търпи да бъде малтретиран от поляците.

5. Затова германското правителство отхвърля всеки опит Германия да бъде накарана чрез ултимативно искане да оттегли отново войските си, които излязоха за закрилата на Райха и с това отново да се съгласи със старото неспокойствие и със старата неправда. Заплашването, че в противен случай ще се води война срещу Германия, отговаря на оповестеното от години намерение на многобройни британски политици. Германското правителство и германският народ увериха на няколко пъти английския народ, колко много желаят едно разбирателство, даже и едно най-тясно разбирателство с него.

Ако британското правителство отхвърли до сега винаги тези предложения и ако сега отговаря с едно явно заплашване с война, за това не е виновен германския народ и германското правителство, а вината се пада изключително на британския кабинет, респ. на онези мъже, които от години насам проповядват унищожаването и изкореняването на германския народ. Германският народ и неговото правителство нямат намерение, както Великобритания, да господствуват над света, те обаче, са решени да защитават собствената си свобода, своята независимост и преди всичко своя живот. Съобщеното, по нареждане на британското правителство, от г-н Кинг Хол на нас, намерение за унищожаването на германския народ чрез един още по-лош от Версайския диктат, се взема под внимание от нас и за това ние ще отговорим на всяка английска нападателна акция със същото оръжие и по същата форма.

**26. Връчената на германския Министър на външните работи на
3 септември 1939 г., 12:20 часа по обяд нота
от френския Посланик**

(Превод)

Берлин, 3 септември 1939 г.

Ваше Превъзходителство,

Тъй като на 3 септември в 12 часа на обяд не получих никакъв задоволителен отговор от германското правителство на писмото, което Ви предадох на 1 септември, 22 часа, имам чест, по наставление на моето правителство, да Ви направя следното съобщение:

Правителството на френската Република смята за свой дълг, за последен път, да припомни тежката отговорност, която германското правителство пое върху себе си, че без обявяване на война започна враждебните действия срещу Полша и че не се отзова на предложението на правителствата на френската република и на Негово Британско Величество, да изостави всякакво нападателно действие срещу Полша и да изяви готовността си незабавно да оттегли войските си от полската територия.

Затова правителството на Републиката има честта да донесе до знанието на германското правителство, че то се вижда задължено от днес, 3 септември, 17 часа, да изпълни договорните задължения, които Франция пое по отношение на Полша и които са известни на германското правителство.

Приемете....

(подпис) КУЛОНДЕР